

HRVATSKI VOJNIK

Broj 195/196. Godina V. 4. srpnja 2008. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Na vojnom poligonu Gašinci održana međunarodna vojna vježba Adriatic Aurora 2008

Uvježbani za misije, spremni za NATO

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Na vojnom poligonu Gašinci održana međunarodna vojna vježba Adriatic Aurora 2008

"Kao promatrač sudjelovao sam na više vježbi, no moram reći da sam danas impresioniran", poručio je predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Stjepan Mesić pos-trojenim vojnicima i sudionicima vježbe...

Strana 4

U Vukovaru održana svečana promocija polaznika vojnih škola OSRH-a

Ukupno je promovirano 305 polaznika hrvatskih vojnih škola, među kojima su i deseterica pripadnika oružanih snaga stranih zemalja te dvoje hrvatskih časnika koji su bili polaznici MORH-ova programa civilno-vojnog školovanja Kadet

Strana 8

Brigadir Viktor Gvozd, načelnik Glavne obavještajne uprave MO Ukrajine

Današnja suradnja između MO Ukrajine i MORH-a na vrlo je visokoj razini. Potvrda pozitivne dinamike razvoja ukrajinsko-hrvatskih odnosa jest još veće intenziviranje bilateralnog dijaloga, aktivnija trgovinsko-gospodarska suradnja, uspostava pravnih temelja...

Strana 10

Bespilotni bombarderi - fikcija ili stvarnost? (I. dio)

U zadnje dvije godine razvoj bespilotnih borbenih letjelica doživio je veliki napredak koji bi trebao, u sljedeće tri godine, dovesti do prvih letova namjenski projektiranih jurišnih bespilotnih letjelica. Ono što je ne tako davno bilo znanstvena fantastika, sada postaje stvarnost

Strana 25

Naslovnica snimio Tomislav BRANDT

Na vojnom poligonu Gašinci održana međunarodna vojna vježba Adriatic Aurora 2008

Uvježbani za misije, spremni za NATO

"Kao promatrač sudjelovao sam na više vježbi, no moram reći da sam danas impresioniran", poručio je predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Stjepan Mesić postrojenim vojnicima, sudionicima vježbe, dodajući da je sve izvedeno na najzavidnijoj razini: "Pokazali smo jako dobru sinkronizaciju i koordinaciju, kao i to da smo spremni za ulazak u postrojbe NATO saveza"

—Marija ALVIR, snimili Tomislav BRANDT i Davor KIRIN—

Hrvatski vojnici još jednom su pokazali svoju sposobnost za zajedničko djelovanje s pripadnicima vojski stranih zemalja i dokazali spremnost za daljnje sudjelovanje u međunarodnim misijama, iz kojih su Hrvatskoj dosad stizale brojne pohvale za njihov angažman. To bi mogao biti sažetak i ujedno zaključak svih koji su imali prilike vidjeti kako naši vojnici zajedno s pripadnicima triju nacionalnih garda Sjedinjenih Američkih Država te s kolegama iz Albanije i Makedonije provode vježbu Adriatic Aurora 2008.

Predsjednik impresioniran, svi zadovoljni

Ta velika međunarodna vojna vježba održana je od 17. do 30. lipnja na vojnom poligonu Gašinci, a 26. lipnja organiziran je poseban program za visoke uzvanike i goste te predstavnike medija. Tim povodom u Gašince je došao predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Stjepan Mesić, a među visokim uzvanicima bili su ministar obrane Branko Vukelić i ministar regionalnog razvitka Petar Čobanković, načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić i brojni visoki vojni dužnosnici te umirovljeni časnici, predstavnici županijskih i lokalnih

vlasti, kao i čelnici Vojnog ordinarijata. Uz predstavnike zemlje domaćina, među uzvanicima su bili i gosti iz zemalja sudionica vježbe te predstavnici Vojno-diplomatskog zbora akreditiranog u Hrvatskoj.

U vježbi su sudjelovali pripadnici oružanih snaga država članica Američko-jadranske inicijative sa svojim partnerima iz Sjedinjenih Američkih Država, dok su u ulozi domaćina i organizatora bile hrvatske Oružane snage. Inicijativu za održavanje vježbe pokrenula je Hrvatska, a nastala je na temelju višegodišnje uspješne suradnje hrvatskih Oružanih snaga s Nacionalnom gardom Minnesote, našim bilateralnim partnerom iz SAD-a. Vojna suradnja, koja traje od 2005. godine, podignuta je na višu razinu razmjenom vodova i sudjelovanjem na zajedničkim vježbama u SAD-u i RH, a ove je godine bilateralna suradnja proširena i na Američko-jadransku inicijativu te su u ovoj vježbi sudjelovali vodovi iz Albanije, Makedonije i Hrvatske sa svojim državama partnerima iz SAD-a, vodovima iz Vermonta, New Jerseyja i Minnesote.

Riječ je o vježbi na zemljištu, u sklopu koje je provedeno niz zajedničkih obučnih aktivnosti usmjerenih na pripremu pojedinca i postrojbe za mirovne operacije. Tako su se

sudionici vježbe Adriatic Aurora 2008 dva tjedna obučavali za razne situacije koje bi ih mogle snaći u nekoj od međunarodnih misija, a na djelu su se pokazali i pred visokim uzvanicima te predstavnicima medija, za koje je organiziran prikaz vježbe u četiri radne točke.

Na početku je voditelj Taktičkog operativnog središta, bojnici Ivica Bajamić, predstavio "srce operacije", gdje se provodilo planiranje, koordinacija, nadzor i kontrola svih borbenih i potpornih zadaća. Potom su svi obišli Upravljački stožer odnosno DISTAFF (engl. Directing Staff), koji je na čelu s brigadom Tomislavom Pavičićem bio zadužen za scenarij vježbe i njegovu provedbu, kao i šator Simulacijskog središta predvođenog brigadom Zdravkom Jakopom, gdje su se održavale multimedijalne prezentacije.

U prvoj radnoj točki, koju je vodio natporučnik Nikola Brzica, uvježbavala su se bojna gađanja, situacijska i refleksivna, te tzv. rad na suho i upad u objekt. Tu su sudionici vježbe demonstrirali svoje vještine u gađanju iz hrvatskog pištolja HS 2000 i jurišne puške AK 47, što je bio poseban izazov za pripadnike američkih nacionalnih gardi, koji, za razliku od naših te albanskih i makedonskih vojnika, inače ne upotrebljavaju to naoružanje.

Scenarij u drugoj radnoj točki obuhvaćao je napad iz zasjede na konvoj, nakon čega je uslijedila medicinska evakuacija i zračna potpora, te su uz igrajuće postrojbe angažirana dva helikoptera i bespilotna letjelica, a sa situacijom na terenu promatrače je upoznao natporučnik Zdravko Milošević. Borba u naseljenom mjestu naziv je treće radne točke, koju je uzvanicima i gostima predstavio natporučnik Milan Devčić, a mnogi su je ocijenili najimpresivnijom. Uz hrvatski pješački vod i tzv. pobunjeničku skupinu, u potpori su bile angažirane snage za brzu reakciju i psi tragači te bespilotna letjelica.

Četvrta i ujedno posljednja radna točka bila je i najatraktivnija za promatrače, budući da su na njoj, uz helikoptere, bila an-

gažirana i po dva borbena aviona MiG-21 te Pilatusa PC-9. Tu je brigadir Tomislav Pavičić pojasnio kako se štiti baza, što je također jedna od zadaća sudionika međunarodnih misija.

Na kraju se svim sudionicima vježbe te uzvanicima i gostima obratio hrvatski predsjednik Stjepan Mesić, ne skrivajući svoje oduševljenje viđenim. "Sve zadaće izvršili ste maksimalno dobro. Kao promatrač sudjelovao sam na više vježbi, no moram reći da sam danas impresioniran", poručio je vrhovni zapovjednik postrojenim vojnicima, sudionicima vježbe. "Ova vježba je zadovoljila prije svega naše zadaće, koje smo sebi postavili, a to je da naša vojska bude uvježbana, što smo pokazali maksimalno dobro. Pokazali smo jako dobru sinkronizaciju i koordinaciju, kao i to da smo spremni za ulazak u postrojbe NATO saveza", zaključio je predsjednik Mesić, dodajući da je sve izvedeno na najzavidnijoj razini. Na kraju je zahvalio svima koji su sudjelovali u vježbi, kao i onima koji su vježbu osmislili i proveli.

U izjavi za medije, ministar obrane Branko Vukelić zahvalio je Predsjedniku Republike što je bio na vježbi, napominjući da to najviše znači vojnicima koji su u njoj sudjelovali. "Vježba je sjajno izvedena", zaključio je ministar Vukelić, ističući da je prvi put takvu vježbu vodila hrvatska strana: "Mislim da je to još jedan dokaz sposobnosti naših vojnika i zapovjednika te da je Hrvatska vojska pokazala da ima stručnost, znanje i sposobnost i da se može

U vježbi je bilo angažirano oko 2000 sudionika, od kojih oko 900 u igrajućim postrojbama, a ostali kao potpora. Sudjelovao je po jedan pješački vod iz Makedonije i Albanije te nacionalnih gardi Minnesote i Vermonta, uz inženjerijski vod nacionalne garde New Jerseyja, kao i pripadnici Hrvatske kopnene vojske, iz postrojbi nominiranih za mirovne operacije, te Hrvatskog ratnog zrakoplovstva

■ Hrvatski vojnici još jednom su pokazali svoju osposobljenost za zajedničko djelovanje s pripadnicima vojski stranih zemalja i dokazali spremnost za daljnje sudjelovanje u međunarodnim misijama, iz kojih su Hrvatskoj dosad stizale brojne pohvale za njihov angažman. To bi mogao biti sažetak i ujedno zaključak svih koji su imali prilike vidjeti kako naši vojnici zajedno s pripadnicima triju nacionalnih garda Sjedinjenih Američkih Država te s kolegama iz Albanije i Makedonije provode vježbu Adriatic Aurora 2008, a među visokim uzvanicima bio je i predsjednik Republike Stjepan Mesić

nositi sa svim zemljama članicama NATO-a." Pohvalno o vježbi govorio je i načelnik Glavnog stožera OSRH-a general zbora Josip Lucić, izražavajući uvjerenje da su i svi drugi zadovoljni prikazanom vježbom. "Za nas je ova vježba izuzetno vrijedna, a prethodnoj je dugotrajan rad pojedinaca te postrojbi i zapovjedništava", zaključio je general Lucić, a zadovoljstvo je izrazio i general pukovnik Mladen Kruljac, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske i čelnik vježbe Adriatic Aurora 2008. On je, naime, zajedno sa zapovjednikom Nacionalne garde SAD-a general pukovnikom Stevenom Blumom, i došao na ideju da se organizira ova vježba, a po njezinom završetku izrazio je i ponos zbog uspješne organizacije i provedbe. Posebno je istaknuo dragocjeno iskustvo naših pripadnika iz Domovinskog rata, kao i iznimno cijenjen angažman hrvatskih vojnika u međunarodnim

misijama diljem svijeta, napominjući da je ovakva vježba izvrsna prilika za stjecanje novih iskustava i znanja, potrebnih za sudjelovanje u NATO i UN misijama.

Za provedbu vježbe Adriatic Aurora 2008 bio je zadužen brigadir Ivan Jurić, zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a, te je i on izrazio zadovoljstvo, a posebno se osvrnuo na radove napravljene na vojnom poligonu Gašinci, kojima se taj perspektivni poligon dodatno sadržajno obogatio za uvježbavanje naših vojnika.

Tijekom provedbe vježbe Adriatic Aurora 2008 u mjestu Gašinci izvedeni su određeni projekti iz Programa humanitarne pomoći, koji provodi Ured za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu, a financira Zapovjedništvo američkih snaga u Europi. Od uspostave Ureda u Hrvatskoj uspješno su dovršeni brojni projekti, a u planu su i novi. U Gašincima je obnovljen krov na mjesnom Društveno-vatrogasnom domu, kao i osnovnoškolsko igralište, a tim povodom mještanima se obratio veleposlanik SAD-a Robert Bradtke te hrvatski ministri Vukelić i Čobanković, ističući važnost vojno-civilne suradnje i uzajamne pomoći. U tijeku je i izgradnja lokalne ceste, a radove izvode pripadnici inženjerijskih postrojbi NG New Jerseyja te Albanije i Hrvatske, pokazujući da mogu uspješno surađivati i izvan standardnih vojnih zadaća. ■

■ Tijekom provedbe vježbe Adriatic Aurora 2008 u mjestu Gašinci izvedeni su određeni projekti iz Programa humanitarne pomoći, koji provodi Ured za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu, a financira Zapovjedništvo američkih snaga u Europi

Obilježena treća obljetnica Središta za obuku i doktrinu logistike u Požegi

Važna logistička sastavnica HV-a

"Obučili smo 66 naraštaja vojnika, njih više od 87 000. Realizirano je 88 tečajeva i stručnih seminara, na kojima je sudjelovalo 1450 polaznika izvan postrojbe i 89 djelatnika Središta", istaknuo je zapovjednik Središta brigadir Valentić

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

Središte za obuku i doktrinu logistike u Požegi obilježilo je 1. srpnja svoju treću obljetnicu. Istoga dana obilježena je i deseta obljetnica požeške vojne kapelanije Sveti Ivan Krstitelj. Uz djelatnike Središta i zapovjednika brigadir Ivana Valentića, na prigodnoj svečanosti su bili i izaslanik zapovjednika Zapovjedništva za potporu brigadir Milan Jurčić te predstavnici Crkve i lokalnih vlasti.

Iako Središte obilježava tek treću obljetnicu, povijest ove logističke postrojbe OSRH-a seže u 1992. godinu, kad je u Požegi ustrojen Centar za obuku i odgoj vojnika, koji je tijekom proteklih šesnaest godina, doživio nekoliko preustroja i promjena naziva. Tako je prije tri godine i to sa zadaćom osposobljavanja i usavršavanja logističkog osoblja i to kako djelatnih vojnih osoba tako i ročnih vojnika, ustrojeno Središte za obuku i doktrinu logistike. U njemu su sjedinjene zadaće triju dotadašnjih postrojbi, i to Središta za obuku pješništva, Središta za obuku prometnih specijalnosti i Središta za obuku logističkih specijalnosti. Sve uspješne vojske svijeta oslanjaju se na uspješnu logističku potporu, kako u ratu tako i u miru, a požeško Središte je itekako važna logistička sastavnica Hrvatske vojske. "Obučili smo 66 naraštaja vojnika, njih više od 87 000. Realizirano je 88 tečajeva i stručnih seminara, na kojima je sudjelovalo 1450 polaznika izvan postrojbe i 89 djelatnika Središta", istaknuo je zapovjednik Središta brigadir Valen-

■ *Polaganjem vijenca i paljenjem svijeća na spomen-obilježju u požeškoj vojarni odana je počast poginulim braniteljima a služena je i misa, koju je predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić*

Pohvale i nagrade najzaslužnijim djelatnicima

tić, napomenuvši kako je, stavljanjem služenja redovnog vojnog roka u mirovanje, Središte usmjereno na osposobljavanje i usavršavanje logističkog osoblja. Istaknuo je i kako se, uz obuku u Središtu, veliku važnost pridaje i doktrini. Odjel za doktrinu u sklopu brojnih zadaća izrađuje i dokumente, pravilnike i SOP-ove za potrebe logističkih struka i specijalnosti. "S obzirom na ulogu logistike u sustavu

Oružanih snaga, nastojimo da kao logistika uvijek bude mo pravodobni i unaprijed pripravnici", rekao je brigadir Valentić. Podsjetio je i na ulogu koju Središte ima prigodom obilježavanja obljetnica vojno-redarstvenih operacija, te organiziranja hodočašća i drugih manifestacija, za što redovito dobivaju pohvale.

Izaslanik zapovjednika ZzP-a brigadir Jurčić, ističući

značenje požeškog Središta, rekao je kako je ono važna sastavnica za funkcioniranje ZzP-a, koje mu daje punu potporu u radu. Govoreći o deset godina vojne kapelanije Sv. Ivan Krstitelj, velečasni Željko Volarić je istaknuo njihovu dobru suradnju s Vojnim ordinarijatom kao i sa Središtem za obuku i doktrinu logistike. U sklopu obilježavanja ovih dviju obljetnica, polaganjem vijenca i paljenjem svijeća na spomen-obilježju u požeškoj vojarni odana je počast poginulim braniteljima a služena je i misa, koju je predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić. ■

U Vukovaru održana svečana promocija polaznika vojnih škola OSRH-a

S novim znanjima do novih uspjeha

Ukupno je promovirano 305 polaznika hrvatskih vojnih škola, među kojima su i deseterica pripadnika oružanih snaga stranih zemalja te dvoje hrvatskih časnika koji su bili polaznici MORH-ova programa civilno-vojnog školovanja Kadet

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Već tradicionalna svečana promocija polaznika vojnih škola Oružanih snaga Republike Hrvatske i ove je godine održana 24. i 25. lipnja u Vukovaru, čime je ujedno simbolično proslavljen Dan državnosti u Gradu heroju. Tim povodom u vukovarskoj vojarni 204. brigade HV-a okupili su se 25. lipnja brojni uzvanici i gosti te najviši vojni dužnosnici, a visoko državno izaslanstvo predvodili su predsjednici Republike, Sabora i Vlade.

"Grad Vukovar simbol je otpora agresiji, tijekom koje smo stvarali i naše oružane snage. Izborivši se za neovisnost i samostalnost, izborili smo se i za bolju i sretniju budućnost", poručio je predsjednik Republike Stjepan Mesić iz vukovarske vojarne te ujedno čestitao polaznicima vojnih škola uspješno završenu izobrazbu, pozivajući ih da stečena znanja jednako uspješno

■ Na Dan državnosti u Vukovaru su promovirani polaznici 10. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" i 12. naraštaja kadeta pilota te su uručene nagrade i pohvale najboljim polaznicima svih naraštaja vojnih škola HVU-a, a dan ranije održana je svečana promocija za polaznike 16. naraštaja Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" te za sve razine izobrazbe Časničke i Dočasničke škole

implementiraju u svom djelokrugu rada, a na korist cijelog obrambenog sustava i hrvatske države. I ovu je priliku iskoristio kako bi istaknuo važnost očekivanog pristupanja Hrvatske NATO savezu, napominjući da su u tom pogledu golemi doprinos dali pripadnici OSRH-a koji sudjeluju u brojnim međunarodnim misijama diljem svijeta. "Mi smo mala zemlja, ali imamo veliko srce za one kojima je pomoć potrebna", zaključio je predsjednik Mesić, pozivajući na kraju pripadnike OSRH-a na odgovornost i profesionalizam te kolegijalnost u radu.

Čestitajući promoviranim polaznicima završetak izobrazbe, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić također je istaknuo važnost sudjelovanja hrvatskih vojnika u međunarodnim mirovnim misijama, a prisjećajući se stradanja Vukovara u Domovinskom ratu zaključio je kako je bez pravde teško graditi mir.

Predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader istaknuo je značenje Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" za budućnost Oružanih snaga Republike Hrvatske, napominjući da će u razdoblju koje predstoji Hrvatskoj i njezinim Oružanim snagama biti potrebna visoka stručnost i profesionalnost svih djelatnih vojnih osoba. "Ulaskom Hrvatske u NATO i EU zaokružiti će se povijesni tijek stvaranja hrvatske države i njezina povratka u krug zapadnih zemalja, među koje je Hrvatska oduvijek pripadala",

poručio je premijer iz Vukovara, dodajući da će Hrvatska nastaviti sudjelovati u mirovnim misijama diljem svijeta pod vodstvom UN-a i NATO-a te EU-a, te da ćemo i ubuduće razvijati savezničke odnose sa zapadnim demokracijama, pridonoseći razvoju svjetskog mira i sigurnosti. Promoviranim polaznicima vojnih škola čestitali su i ministar obrane Branko Vukelić te načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić, kao i ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov, a najboljim polaznicima uručene su nagrade i pohvale.

Uoči svečane promocije, predsjednici Republike, Vlade i Sabora položili su vijence i zapalili svijeće podno spomen-obilježja na mjestu masovne grobnice na Ovčari te kod središnjeg križa na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata. Misno slavlje u crkvi sv. Filipa i Jakova predvodio je vojni ordinarij Juraj Jezerinac, a nakon toga polaznici su položili vijenac kod križa na ušću Vuke u Dunav.

Ove godine ukupno je promovirano 305 polaznika hrvatskih vojnih škola, među kojima su i deseterica pripadnika oružanih snaga stranih zemalja, i to Bosne i Hercegovine, Makedonije, Slovenije i Ukrajine, te prvi put i Crne Gore. Promovirano je i dvoje hrvatskih časnika koji su bili polaznici MORH-ova programa civilno-vojnog školovanja Kadet. ■

Obostrana spremnost za intenziviranje suradnje

Današnja suradnja između MO Ukrajine i MO Republike Hrvatske na vrlo je visokoj razini, ali uvijek ima mogućnosti za njezino proširivanje. Potvrda pozitivne dinamike razvoja ukrajinsko-hrvatskih odnosa jest još veće intenziviranje bilateralnog dijaloga, aktivnija trgovinsko-gospodarska suradnja, uspostava pravnih temelja. Takvi odnosi potvrđuju spremnost obje zemlje za razvoj suradnje na visokoj razini

Napisao i snimio Željko STIPANOVIĆ

Tijekom nedavnog posjeta hrvatskog izaslanstva vojnih novinara Oružanim snagama Ukrajine pružila nam se iznimna prigoda za razgovor s čelnim čovjekom Glavne obavještajne uprave Ministarstva obrane Ukrajine, brigadirom Viktorom Gvozdom. Taj visoko pozicionirani ukrajinski časnik bio nam je vrlo zanimljiv sugovornik i zbog toga što je od 1993. do 1995. boravio kao vojnik u UN-ovim snagama u Hrvatskoj, a od 1996. do 1999. obnašao dužnost ukrajinskog vojnog izaslanika u RH i BiH. Odlično govori hrvatski, razgovoru se odazvao sa zadovoljstvom. Za Hrvatski vojnik predstavio nam je službu kojoj je na čelu, govorio o odnosima Hrvatske i Ukrajine posebno na području obrane te se prisjetio vremena provedenog u Hrvatskoj, koje je na njega, ističe, ostavilo dubok dojam.

U Hrvatskoj ste kao ukrajinski vojni izaslanik proveli nekoliko godina. Kakve dojmove nosite iz tog razdoblja?

Od 1996. do 1999. radio sam kao vojni izaslanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. Na toj dužnosti odrađivao sam klasične obveze vojnog izaslanika u drugoj državi, kao i neke druge zadaće vezane za potporu postrojbi Oružanih snaga Ukrajine. U razdoblju mog boravka u RH i BiH, u sastavu mirovnih snaga UN-a i NATO-a boravilo je pet postrojbi OS Ukrajine kao i ukrajinski vojni promatrači. S obzirom na to da su mirovne snage provodile mirovne operacije radi stabilizacije stanja u tim državama, moje osnovne zadaće bile su procjena mogućih sigurnosnih

prijetnji za ukrajinske vojnike, potpora postrojbama OS Ukrajine preko ukrajinskog Veleposlanstva na diplomatskoj razini, osiguranje viza te svi drugi oblici potpore. U Hrvatskoj sam boravio tijekom nekoliko prvih poslijeratnih godina, ali za cijeli život sačuvat ću dojmove o srdačnim i gostoljubivim ljudima i prelijepim krajolicima vaše zemlje.

Je li i prije vašeg dolaska na tu dužnost u Hrvatskoj postojala bilateralna suradnja između Hrvatske i Ukrajine?

Do otvaranja dužnosti vojnog izaslanika u sastavu Veleposlanstva Ukrajine u Zagrebu, bilateralnih veza na području obrane između Ministarstva obrane Ukrajine i Ministarstva obrane Republike Hrvatske nije bilo.

Koji su danas osnovni ciljevi i područja suradnje oružanih snaga dviju zemalja?

U skladu sa Sporazumom o vojnoj suradnji između Ministarstva obrane Ukrajine i MORH-a od 24. rujna 1996. vojna suradnja razvija se u okviru sljedećih područja: obrambene i sigurnosne politike, tehničkog održavanja vojne tehnike, razmjene iskustava u obrambenom zakonodavstvu, obuke vojnog osoblja, istraživanja i razvoja na području vojne tehnike i medicine, planiranja i financiranja, vojne povijesti, izdavaštva, kulture i sporta, kontrole zračnog prometa, personalne politike i administracije, zaštite okoliša i kontrole onečišćenja, kontrole naoružavanja i razoružavanja, mirovnih i humanitarnih operacija, te u brojnim drugim područjima.

Kako ste zadovoljni postignutim stupnjem suradnje?

Današnja suradnja između MO Ukrajine i MO Republike Hrvatske na vrlo je visokoj razini, ali uvijek ima mogućnosti za njezino proširivanje.

Koje su vaše sadašnje dužnosti i koliko vam u poslu pomaže iskustvo koje ste stekli kao vojni izaslanik.

Moje iskustvo stečeno na Balkanu u ulozi vojnog izaslanika vrlo je dragocjeno. Što se tiče sadašnje dužnosti, mogu reći da je Glavna obavještajna uprava (GOU) MO Ukrajine državno tijelo koje dobro funkcionira i ima svoj autoritet. No i ovdje je ponekad potrebno osvježanje, treba mijenjati filozofiju i prilagoditi način organiziranja obavještajne djelatnosti. Moja osobna zadaća jest podići vojno-obavještajnu službu na višu razinu kako bi bila što učinkovitija. Uvjerem sam da ova domoljubna služba mora biti aktivna, odnosno u današnjem visokotehnološkom okruženju mora djelovati na primjeren način. Moramo imati visoko razvijene sustave radioelektronskog i svemirskog izviđanja jednako kao i široke mogućnosti argumentiranog prikupljanja obavještajnih podataka. GOU mora biti učinkovita moderna služba s mogućnošću odgovora na bilo kakve izazove sadašnjosti.

Ukrajina i Hrvatska po mnogočemu su slične, gotovo istodobno stekle su svoju neovisnost... Kako vi gledate na ono što su Hrvatska i njezine Oružane snage postigle do danas?

Prije svega treba istaknuti značajne uspjehe državnih institucija RH na putu prema europskim i euroatlantskim integracijama. Posebno su dojmivi uspjesi državnih tijela RH u borbi s korupcijom i organiziranim kriminalom, što je, zajedno s aktivnostima na unutarnjem planu, utjecalo u znatnoj mjeri na ispunjavanje uvjeta koje Europska unija postavlja za pristupanje Hrvatske toj organizaciji.

Na vojno-političkom planu, potrebno je istaknuti provedbu reformi radi prilagođavanja zakonodavstva europskim i NATO standardima te prijelaz Oružanih snaga RH na profesionalni sastav. Uzimajući u obzir navedena postignuća, logičan završetak napora što ih Hrvatska poduzima u vezi s realizacijom dijela svojih strateških vanjsko-političkih prioriteta jest poziv u NATO članstvo na samitu u Bukureštu u travnju ove godine.

Poziv da se pridruži NATO-u, izbor za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a i zatvaranje misije OESS-a jesu značajni vanjskopolitički uspjesi Republike Hrvatske, koji učvršćuju njezinu poziciju na međunarodnom planu. Povećanje potpore ulasku Hrvatske u NATO, koja se u posljednje vrijeme popela na više od 50 posto, razriješit će pitanje nužnosti održavanja referenduma, a namjera uključivanja u informiranje stanovništva i hrvatskih branitelja, koji uživaju velik autoritet u društvu, i javne televizije te povećanje financijskih sredstava iz proračuna na razinu zemalja članica EU-a, može biti dobra tema za daljnju suradnju i učenje na vašim iskustvima.

Ima li, po vašem mišljenju, područja na kojima bi se suradnja Ukrajine i Hrvatske mogla još više poboljšati?

U zadnje vrijeme ukrajinsko-hrvatska suradnja se uvelike aktivirala. Potvrda pozitivne dinamike razvoja ukrajinsko-hrvatskih odnosa jest intenziviranje bilateralnog dijaloga, aktivnija trgovinsko-gospodarska suradnja, uspostava pravnih temelja. Takvi odnosi potvrđuju spremnost obju zemalja za razvoj suradnje na visokoj razini povjerljivih odnosa, koji osiguravaju nacionalne interese ukrajinske države u regiji Jugoistočne Europe. Područja suradnje koja imaju značajan potencijal te zahtijevaju proširenje možemo svrstati u vojnu i vojno-političku sferu. Veliko iskustvo obju zemalja stečeno tijekom sudjelovanja u brojnim međunarodnim vojnim vježbama i mirovnim operacijama omogućuje nam njihovo proučavanje i iskorištavanje u svakodnevnim djelatnostima u području obrane. Inovacije ukrajinskih proizvođača vojne tehnike te tehnike dvojnog korištenja, po mom mišljenju, mogu zanimati i hrvatsku stranu.

Dodatni poticaj za daljnji razvoj vojne i vojno-političke suradnje pružio je i rezultat zadnjeg NATO samita u Bukureštu, na kojemu je Ukrajina čvrsto potvrdila opredjeljenje da se pridruži Akcijskom planu za članstvo u NATO-u.

Koliko su ukrajinske Oružane snage učinile na putu približavanja euroatlantskim integracijama?

Do kraja 2007., od većih postignuća posebno bih izdvojio završetak i ustrojavanje organizacijsko-ustrojbene strukture Glavnog stožera OS Ukrajine. Naglašavam to posebno stoga što je ta struktura organizirana po sustavu "J", tj. po standardima NATO-a. Treba također istaknuti i usavršavanje rada Združenog operativnog zapovjedništva, a ustrojena je i Uprava snaga za specijalne operacije (SSO). U planu za ovu godinu, prema odluci ukrajinskog Predsjednika težište će biti na provedbi zadaća iz područja povećanja razine borbene i mobilizacijske spremnosti Združenih snaga za brze reakcije. Isto tako, tijekom godine rješavat će se i pitanja i aktivnosti na provedbi novog sustava popune OS Ukrajine po načelu ugovorne obveze za iduće razdoblje. Do 1. studenog 2008. u planu su i pripreme za završetak rada na novom Službovniku Oružanih snaga Ukrajine, a u skladu s europskim

normama. ■

Memorijalni centar Domovinskog rata u Vukovaru

Mjesto gdje se susreću prošlost i budućnost

Vukovarska vojarna 204. brigade Hrvatske vojske polako, ali sigurno postaje mjesto gdje se susreću prošlost i budućnost, mjesto na kojemu mladi naraštaji, ali i mnogi drugi posjetitelji, saznaju određene podatke iz naše najnovije povijesti, o Domovinskom ratu, napose o Bitki za Vukovar

Marija ALVIR

Vukovarska vojarna 204. brigade Hrvatske vojske polako, ali sigurno postaje mjesto gdje se susreću prošlost i budućnost, mjesto na kojemu mladi naraštaji, ali i mnogi drugi posjetitelji, saznaju određene podatke iz naše najnovije povijesti, o Domovinskom ratu, napose o Bitki za Vukovar. S tom je svrhom i utemeljen Memorijalni centar Domovinskog rata, koji djeluje u sklopu Muzejsko-multimedijalnog odjela Domovinskog rata Vukovar, a u samo godinu i pol, koliko je prošlo od početnih aktivnosti vezanih uz realizaciju te ideje, projekt je zaživio i potpuno opravdao svoj smisao.

Takva uloga vukovarskoj je vojarni namijenjena i Dugoročnim planom razvoja OSRH-a, a inicijativa za realizaciju projekta pokrenuta je u studenom 2006. godine, kada je general pukovnik Slavko Barić na sastanku u MORH-u predložio da se utemelji Memorijalni, informacijski, dokumentacijski i edukacijski centar Domovinskog rata. Naziv se u međuvremenu promijenio, no plan projekta ostao je isti i ubrzo se krenulo u njegovu realizaciju. Tako je već u travnju 2007. Hrvatska kopne-na vojska počela izgradnju simulacije bojnog polja u

vanjskom postavu Centra, a dosad su dovršeni topnički i protuzrakoplovni položaji, kao i protuoklopni položaji s pripadajućim oružjima na njima. Izgrađen je pontonski most preko "rijeke" te su u tzv. Aleji topništva postavljene topničko-raketni eksponati, kao i MiG-21 BiS te desantno-jurišni brod HRM-a. U Centru se može razgledati i postav izložbe "Bitka za Vukovar - sjećanje na Domovinski rat", a multimedijalnom prezentacijom posjetiteljima se predstavlja idejno rješenje Centra, dok se učenicima završnih razreda srednjih škola predstavlja i MORH-ov projekt Kadet.

Na prošlogodišnjoj svečanoj promociji polaznika vojnih škola, koja se održava u Vukovaru svake godine na Dan državnosti, general Barić i arhitekt Željko Kovačić predstavili su projekt najvišim državnim dužnosnicima, predsjednicima Republike, Sabora i Vlade, a potom se nastavilo s njegovom realizacijom. Prema planu projekta, Centar bi trebao pružiti sveobuhvatnu sliku Domovinskog rata, s informacijama o najvažnijim događajima i pregledom vojno-operativnog stanja u određenim razdobljima rata. Uz to, svrha je Centra i povezati vojsku s

civilnim društvom, ponajprije s obrazovnim sustavom te s drugim ustanovama u Hrvatskoj koje bi proučavale tu građu ili pokazale zanimanje za uporabu tog prostora. Centar će biti otvorenog tipa, s dnevnim i večernjim sadržajima.

Da je Centar već otvoren za javnost potvrdio nam je brigadir Petar Čavar, načelnik Odjela u sklopu kojega je Centar, rekavši da su dosad imali već desetak tisuća posjetitelja, od kojih je oko šest tisuća učenika osnovnih i srednjih škola. Među brojnim posjetiteljima jesu i kadeti te polaznici vojnih škola, kao i drugi pripadnici OS-RH-a, zatim braniteljske udruge i strana vojna izaslanstva, a iz Knjige dojmova može se iščitati da su Centar posjetili i mnogi drugi. Bili su tamo posjetitelji pristigli s raznih strana svijeta - studenti iz Južnoafričke Republike i Pariza, kadeti iz Vermonta u SAD-u, kulturno-umjetnička društva iz Bosne i Hercegovine i Vojvodine te drugi. Brigadir Čavar istaknuo je izvrsnu suradnju koju njegov odjel ima sa svim relevantnim institucijama u Vukovaru, od Gradskog muzeja i bolnice do Poglavarstva i Županije, a zajedno s njim u Odjelu rade pukovnici Antun Dugan i Pero Mihaljević, satnik Marin Ivančević, natporučnica Mirjana Kiš, nadnarednici Tamara Rubčić i Petar Milić te desetenik Gordan Šestan. Projekt je u cijelosti dobio lokacijsku dozvolu, a nedavno i građevinsku dozvolu za etapno renoviranje i izgradnju objekta za unutrašnji postav muzeja te možemo očekivati da će u budućnosti biti još posjećeniji, što je ujedno osnovni cilj Centra, kojemu je svrha očuvati i širiti istinu o Domovinskom ratu. ■

Fotografije: iz arhiva Muzejsko-multimedijalnog odjela Domovinskog rata Vukovar

■ U Centru se može razgledati i postav izložbe "Bitka za Vukovar - sjećanje na Domovinski rat" kroz koju posjetitelje vodi brigadir Petar Čavar (foto dolje) i djelatnici njegova odjela

Multimedijalnom prezentacijom posjetiteljima se predstavlja idejno rješenje Centra

Otvoreno 14. prvenstvo OSRH u streljaštvu

Na zagrebačkom automatskom strelištu "Vrapčanski potok" 1. srpnja svečano je otvoreno 14. izdanje prvenstva Oružanih snaga RH u streljaštvu, koje se drugu godinu zaredom održava u organizaciji Zapovjedništva za potporu, u suradnji s relevantnim civilnim streljačkim institucijama.

Otvaranje natjecanja na jednom od najljepših i najfunkcionalnijih svjetskih strelišta odvijalo se po ustaljenoj formi, postrojavanjem svih natjecatelja po postrojbama za koje nastupaju. Na otvaranju priredbe bile su i Zagrebačke mažoretkinje. Na otvaranju su, osim natjecatelja i visokih časnika OSRH, bili i predstavnici Streljačkog saveza Zagreba Dragutin Vrbek, te glavni tajnik Hrvatskog streljačkog saveza Tomislav Šepec. U kraćim su govorima još jednom istaknuli dugu i plodnu suradnju s OSRH, koja je naročito do izražaja došla prilikom organizacije raznih međunarodnih streljačkih natjecanja svjetske razine. Na prvenstvima OSRH civilni savezi tradicionalno pomažu organizaciji, s naglaskom na suđenju, koje obavljaju ljudi

s međunarodnim licencijama. Vrbek i Šepec su izrazili uvjerenje da će vojni strijelci na trodnevnom natjecanju, pucajući iz puške i pištolja, ostvariti visoke rezultate.

Čin svečanog otvaranja pripao je izaslaniku načelnika GSOSRH-a i zapovjedniku Zapovjedništva za potporu brigadiru Nikoli Škunci. Podsjetivši da je Prvenstvo OSRH natjecanje koje "krasi prijateljstvo, fair play i natjecateljski duh", brigadir je izrazio želju za daljnjim omasovljavanjem sporta koji mora imati najvažnije mjesto u vojsci. Govornici su natjecanje okarakterizirali i kao svojevrsnu probu pred Svjetsko vojno prvenstvo u organizaciji CISM-e koje će se na istom mjestu održati sljedeće 2009. godine. Natjecanja su održana u muškoj i ženskoj konkurenciji, uz sudjelovanje stotinjak strijelaca iz svih većih ustrojbenih cjelina OSRH, ekipno i pojedinačno. Tko je ovaj put pokazao da u OSRH najbolje puca iz puške ili pištolja, objavit ćemo u sljedećem broju Hrvatskog vojnika.

D. VLAHOVIĆ

snimio D. KIRIN

45. svjetsko vojno prvenstvo u mornaričkom petoboju

Od 12. do 20. srpnja 2008., u Splitu se održava 45. svjetsko vojno prvenstvo u mornaričkom petoboju.

Prvenstvo okuplja oko 150 sudionika iz 15 zemalja na sportska natjecanja, koja će se održati u Pomorskoj bazi Lora i na bazenima u Sportskom centru Poljud u Splitu. Zemlje sudionice su: Argentina, Brazil, Danska, Finska, Italija, Južna Afrika, Njemačka, Norveška, Pakistan, Poljska, Rusija, Španjolska, Švedska, Turska i Hrvatska. Sve zemlje sudionice imaju muške ekipe, a ženske ekipe ima 10 zemalja: Danska, Južna Afrika, Finska, Njemačka, Norveška, Rusija, Španjolska, Švedska, Turska i Hrvatska. Ove godine, Rumunjska se prvi put pojavljuje na Svjetskom prvenstvu, ali u svojstvu promatrača. Mornarički petoboj je vojni sport sastavljen od pet disciplina, u koje su utkane mornaričke

vještine i svakodnevne aktivnosti mornara. Discipline mornaričkog petoboja jesu: utrka s preprekama, utrka plivačke korisnosti, utrka spašavanja života, utrka mornaričkih vještina i amfibijska kros utrka. U tim disciplinama, natjecatelji pokazuju svoje vještine u trčanju, plivanju, veslanju, penjanju uz konop, brodsku mrežu ili brodski jarbol, u vezivanju i bacanju konopa, ronjenju i spašavanju života i gađanju iz puške. Hrvatska je jedan od najmlađih sudionika Svjetskog prvenstva jer je mornarički petoboj u Hrvatskoj ratnoj mornarici uveden tek 1999. Ovo je drugi put da su Oružane snage Republike Hrvatske organizator, a Hrvatska ratna mornarica domaćin ovoga važnog sportskog natjecanja.

OJ HRM

Studijsko putovanje ZŠŠ "Blago Zadro" u Dalmaciju

Zapovjedno-stožerna škola "Blago Zadro" bila je od 13. do 16. lipnja na studijskom putovanju u Dalmaciji.

Bila je to zadnja zadaća prije svečane promocije u Vukovaru. Polaznici i djelatnici ZŠŠ-a, na čelu sa zapovjednikom brigadirom Zvonimirom Brajkovićem, ujutro su krenuli na put prema Splitu. Odredište hotel Zagreb u Duilovu. Ekipi se pridružilo i nekoliko predavača iz Dekanata HVU "Petar Zrinski". U Splitu, nakon smještaja u hotel, organiziran je obilazak Dioklecijanove palače i katedrale sv. Duje. Prekrasna palača koju je dao sagraditi rimski car Dioklecijan oko 300. godine svima nam je oduzela dah. Drugog dana putovanja, obišli smo grad Trogir, prekrasan gradić dvadesetak kilometara zapadno od Splita. Stari dio Trogira pod zaštitom je UNESCO-a i nalazi se na popisu spomenika svjetske kulturne baštine. Najvredniji spomenik svakako je trogirski katedrala s Radovanovim portalom, a u starom dijelu grada nalazi se i kuća hrvatskoga bana Petra Berislavića. Treći dan putovanja počeo je iz ratne luke "Lora". Ukrkali smo se na brod HRM-a "Faust Vrančić" i krenuli na put prema Zadru. Iznimno ljubazna posada broda strpljivo je odgovarala na sva naša pitanja. Zadnji dan putovanja počeo je s razgledavanjem Za-

dra. Posjetili smo ženski benediktinski samostan sv. Marije i pogledali stalni postav hrvatskog crkvenog blaga, što je jedna od najvrednijih crkvenih zbirki u Hrvatskoj. Najstariji predmet potječe iz 9. stoljeća, a samozatajne sestre benediktinke marljivo i brižno čuvaju hrvatsko nacionalno blago od 12. stoljeća. Zadnje odredište ovoga vrlo zanimljivog putovanja bio je Knin. Nezaobilazna kninska tvrđava i prelijepi pogled na okolicu iskorišteni su za zadnje fotografiranje. Na kninskoj tvrđavi prezentirana nam je vojno-redarstvena akcija Oluja.

Z. LOVAŠEN

Održana ljetna škola u vojarni "Kovčanje"

U suradnji Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava i Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, za studente fakulteta političkih znanosti iz Zagreba, Sarajeva i Beograda uspješno je provedena ljetna škola "Sigurnosno i obrambeno okruženje u 21. stoljeću".

Škola je održana u vojarni "Kovčanje" u Malom Lošinj, od 16. do 21. lipnja. U provođenju programa ljetne škole sudjelovali su predstavnici Fakulteta političkih znanosti iz Zagreba, Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, te Ureda Predsjednika RH. U ime MORH-a i GSOSRH-a sudjelovali su zamjenik načelnika GSOSRH-a, general pukovnik mr. sc. Slavko Barić te u ime IROS-a ravnatelj, brigadir prof. dr. sc. Dario Matika i pukovnik dr. sc. Marinko Ogorec. Tijekom jednodnevne ljetne škole "Sigurnosno i obrambeno okruženje u 21. stoljeću" studenti triju regionalnih fakulteta političkih znanosti imali su priliku slušati predavanja o europskim sigurnosnim procesima, suvremenim sigurnosnim i obrambenim procesima, reformama sigurnosnog i obrambenog sektora, sigurnosnim procesima u Jugoistočnoj Europi, te o upravljanju krizama. Studenti su također svakodnevno izvodili simulacije upravljanja kriznim situacijama na temelju unaprijed postavljenih parametara.

Budući da je Škola ostvarila željeni učinak, nakana je organizatora uključiti u idući termin i studente ljubljanskog sveučilišta, radi razmjene iskustava i zajedničkog rada studenata iz regije. Ljetna škola "Sigurnosno i obrambeno okruženje u 21. stoljeću" završila je 21. lipnja podjelom diploma sudionicima.

Ž. PAVIĆ GLIVETIĆ

U Osijeku održan tečaj u organizaciji Škole stranih jezika "Katarina Zrinska"

Tečaj metodike za instruktore engleskog jezika

Tečaj je s uspjehom završilo 12 polaznika iz različitih cjelina HKoV-a u kojima će se ubrzo započeti s uvođenjem svakodnevnog učenja engleskog jezika. Tečaj je koncipiran tako da polaznicima pruži usavršavanje osobnih jezičnih vještina i osnove metodičkog obrazovanja

—Davor ČULJAK—

U organizaciji Škole stranih jezika "Katarina Zrinska" u Osijeku je, od 26. svibnja do 20. lipnja, proveden Tečaj metodike za instruktore engleskog jezika. Ovo je treći tečaj metodike koji je ŠSJ organizirala za buduće instruktore, ali prvi po novom nastavnom planu i programu, čime je dijelom realizirana jedna od isporuka projekta KI-04 "Intenziviranje učenja engleskog jezika". Tečaj je s uspjehom završilo 12 polaznika iz različitih cjelina HKoV-a, u kojima će se ubrzo započeti s uvođenjem svakodnevnog učenja engleskog jezika. Tečaj je koncipiran tako da polaznicima pruži usavršavanje osobnih jezičnih vještina i osnove metodičkog obrazovanja. Nakon teoretskog dijela nastave metodike, polaznici su uključeni u različite skupine tečajeva ŠSJ, gdje su mogli uočiti primjenu naučene teorije. Hospitacija instruktora omogućila je praktičnu primjenu stečenih znanja i vještina i, kroz detaljnu analizu svakog opserviranog nastavnog sata s nastavnicima upozoravanje na elemente koje je potrebno poboljšati. Rezultati koje su u 20 radnih dana i održanih 120 nastavnih sati postigli polaznici jesu odlični. Voditelj tečaja bio je profesor Marinko Krajnović, profesorica Mirna Ambroš predavač, a profesorice Ana Tatai i Ines Vanek mentorice skupina. Nastavni plan i program, kao i sve ostale materijale vezane uz tečaj, izradila je profesorica Borjana Soldo.

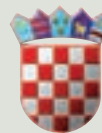
U skladu s projektom, planirano je da učenje i osvježavanje engleskog jezika postane dijelom svakodnevnog radnog procesa u postrojbama, u kojima će osoblje definirano za određene zadatke prema prioritetima biti u mogućnosti dosegnuti razinu znanja engleskog jezika koja omogućava upućivanje na više razine učenja u ŠSJ

HVU. Na taj će način znatan broj pripadnika postrojbi koje su deklarirane za sudjelovanje u mirovnim operacijama dobiti nužna temeljna znanja, kapaciteti ŠSJ "Katarina Zrinska" bit će rasterećeni, a naponi Škole usmjereni prema profiliranju višeg stupnja znanja. S tim ciljem želi se učenje engleskog jezika dovesti krajnjim korisnicima, što podrazumijeva ka-

ko opremanje postrojbi učionicama, fonolaboratorijima i edukacijskim audio-vizualnim materijalima za interaktivno učenje, tako i osposobljavanje nastavnika i instruktora koji će sudjelovati u edukaciji osoblja. Instruktori će prema projektu, pod kontrolom nastavnika, uz uobičajene svakodnevne zadatke, sudjelovati u edukaciji ostalih pripadnika po programu ŠSJ "Katarina Zrinska". Uključivanjem u nastavu instruktora koji najbolje poznaju postupke i procedure trebalo bi se povećati znanje "ciljanog" jezika svih pripadnika i profilirati veći broj djelatnika s izvrsnim znanjem engleskog jezika, koji nakon rotacije, uz uobičajene zadatke, mogu pridonijeti ubrzanom podizanju razine znanja engleskog jezika ostalih pripadnika postrojbe. Za ovaj angažman instruktora bi trebali biti oslobođeni svojih redovitih zadataka razmjerno s vremenom provedenim u nastavi i pripremi nastave.

Sljedeći tečaj metodike za instruktore engleskog jezika planiran je za jesen u Splitu ili u Zagrebu. MORH i OSRH će najboljim instruktorima omogućiti usavršavanje u okviru IMET programa, a ŠSJ će putem radionica, nadzora i *refreshment* tečajeva pratiti njihov rad. Bitno je naglasiti da samo uporno ustrajavanje na planiranim elementima projekta omogućava realizaciju prihvatljivog cilja snaga 0355 I "Language Requirements". ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

**raspisuje
INTERNI NATJEČAJ**

za odabir kandidata za
vojnodiplomatsku dužnost

**Viši stručni savjetnik - vojni
izaslanik Republike Hrvatske
u Ruskoj Federaciji**

Uvjeti:

VSS/VII/1

- osobni čin: pukovnik-brigadir
- završena Zapovjedno-stožer-
na škola
- engleski jezik STANAG 3333 ili
ruski jezik STANAG 3333
- 10 godina radnog staža

Posebna stručna znanja po-
željna pri odabiru kandidata:

- Vojnodiplomatska škola
MORH-a
- Diplomatska akademija
MVPEI-a
- međunarodni tečajevi iz po-
dručja diplomacije
- radno iskustvo na poslovima
međunarodne obrambene
suradnje

Odlazak na dužnost u Rusku
Federaciju planira se tijekom
2009. godine, a po odabiru
kandidat mora biti spreman sa
svojom obitelji provesti na službi
u inozemstvu do 4 godine.

Prijave s dokazima za ispunja-
vanje navedenih uvjeta zaintere-
sirani kandidati iz ustrojbenih
cjelina MORH-a mogu dostaviti
na adresu:

**Ministarstvo obrane RH,
Uprava za ljudske resurse,
Stančićeva 6, 10 000 Zagreb,**

a zainteresirani kandidati iz us-
trojbenih cjelina GSOSRH-a prija-
ve s dokazima mogu dostaviti
na adresu: **Glavni stožer OS-
RH, Uprava za personalne po-
slove, vojarna "Croatia", Sara-
jevka bb, 10 000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijave jest
31. srpnja 2008. godine.

Za eventualne upite u svezi s
natječajem, zainteresirani kandi-
dati mogu se obratiti na telefon
01/4568-553.

Dan državnosti obilježen i u Kabulu

**Dan državnosti je uvijek bio nešto poseb-
no za Hrvatsku vojsku, ma gdje se nalazila.**

Tako je bilo i ove godine s 11. HRV-
CON-om, koji se nalazi u Afganistanu.
Obilježavanje Dana državnosti počelo je
svečanim postrojavanjem svih pripadnika
koji su bili u Kabulu. Zapovjednik 11.
HRVCON-a brigadir Linić predao je prija-
vak zapovjedniku RCC (Regional Comm-
and Capital), talijanskom generalu Bonatu.
Nakon intoniranja himni, nazočnima su se
obratili brigadir Linić i general Bonato, ko-
ji je istaknuo kako mu je velika čast što za-
povijeda hrvatskim vojnicima, koji sve po-
stavljene zadaće obavljaju besprijekorno.
Također je rekao kako je upravo ovakvo
obavljanje zadaća u misijama pridonijelo
približavanju Hrvatske NATO-u i kako se
nada da ćemo uskoro i postati članicom
NATO-a. Dan držav-
nosti je iskorišten i za
podjelu ISAF-ovih
medalji za sudjelova-
nje u misiji. Medalje
su svim pripadnicima
podijelili general Bo-
nato i načelnik stože-
ra RCC, brigadir Di-
Gregorio.

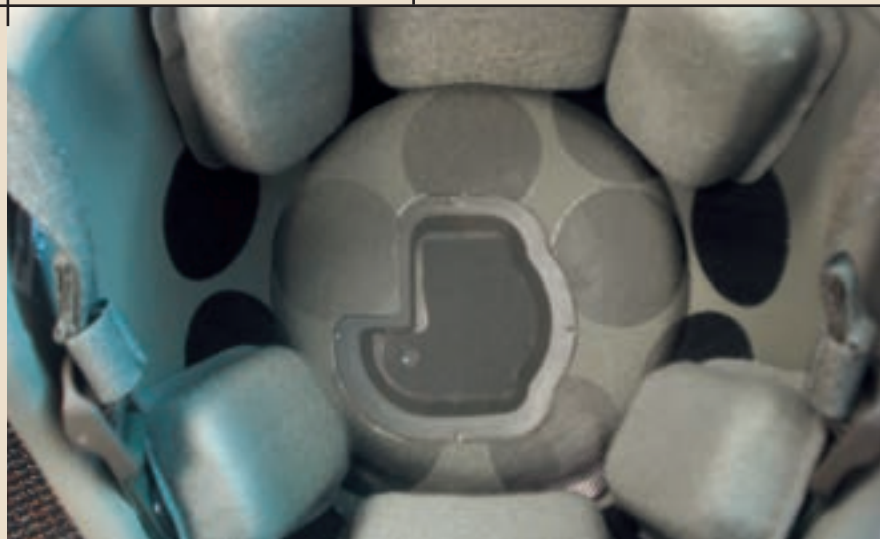
Drugi dio obilježava-
nja Dana državnosti
nastavio se sljedeći
dan, i to pod pokrovi-
teljstvom Zapovjed-
ništva ISAF-a. Prire-
đen je štand na koje-
mu su djelatnice 11.
HRVCON-a dijelile

promotivne materijale o Hrvatskoj i odgo-
varale na postavljena pitanja. Uz nazoč-
nost svih visokih zapovjednika ISAF-a, Hr-
vati su pokazali kakvi su domaćini pripre-
mivši neke od poznatih hrvatskih delicija.

Cijelo vrijeme neobveznog druženja mo-
gle su se slušati samo pohvale na račun
pripadnika 11. HRVCON-a. Rezultat je to
maksimalnog zalaganja i znanja, koje je
impresioniralo i potpredsjednicu hrvatske
Vlade Đurđu Adlešić koja je posjetila dje-
latnike 11. HRVCON-a prošlog tjedna.
Nastojat ćemo pokazivati i više, naročito
stoga što su upravo stigli predstavnici voj-
ske Crne Gore, koji su došli vidjeti kako se
radi i kako je ovdje u Kabulu u misiji
ISAF. Sigurni smo da će i oni otići s dubo-
kim dojmovima o našem radu i zalaganju.

I. ŠOSTAREC

US Army

OKO 7000 američkih vojnika, pripadnika 101. zračnodesantne i 4. pješačke divizije, raspoređenih u Afganistanu i Iraku, nosi kacigu opremljenu sensorima koji trebaju unaprijediti sigurnosne značajke i smanjiti mogućnost fatalnih ozljeda kao rezultat ranjavanja. Kaciga je opremljena s dva senzora: jedan je

vani, na stražnjem dijelu kacige, a drugi je postavljen na unutrašnji dio tjemena kacige. Senzori imaju USB sučelje kako bi se podaci koje prikupe mogli prenijeti na računalo i naknadno analizirati.

Oni mjere i pohranjuju podatke o ubrzanju i naglom porastu lokalnog tlaka (što je karakteristično za

Senzor za kacigu

eksploziju). Podaci prikupljeni tim sensorima rabit će se za unapređenje zaštitne opreme. Prvi je korak u primjeni prikupljenih podataka unaprijediti sustav remenja za pričvršćivanje kacige na bradi vojnika te sustav ublaživača udara koji se postavljaju u unutrašnjost kacige.

Dosadašnja su iskustva pokazala da senzori rade bez problema te se prve skupine podataka već analiziraju u laboratorijima. U drugoj će se fazi podaci rabiti i pri medicinskoj obradi stradalih vojnika, kako bi se iz što više izvora prikupili podaci o incidentu te pokušala što prije i što preciznije odrediti stvarna težina ozljeda. O kvalitetnoj i brznoj dijagnozi ovisi umnogome i kasniji tijek i uspjeh liječenja.

M. PETROVIĆ

Španjolskoj vojsci isporučeni prvi EC135

SREDINOM lipnja je španjolskoj vojsci isporučen prvi helikopter Eurocopter EC135. Riječ je o helikopteru isporučenom za potrebe novoustrojene postrojbe španjolske vojske koja nosi naziv UME. Posebnost te vojne postrojbe je isključivo potpora građanstvu u slučajevima raznih elementarnih nepogoda, izvlačenje i medicinsko zbrinjavanje unesrećenih u teško dostupnim područjima ili na velikim autocestama, pomoć pri protupožarnoj borbi, pomoć protiv onečišćenja okoliša, te pomoć pri protuterorističkoj borbi. U svim tim aktivnostima UME će surađivati s postojećim državnim službama, agencijama i ustanovama, a zamišljeno je da UME svima njima bude dodatna operativna pomoć.

Na temelju prvog sklopljenog ugovora, UME treba za početak primiti četiri helikoptera EC135, bogato opremljena dodatnom opremom, a pretpostavlja se kako će s vremenom biti sklopljeni novi ugovori za nabavu dodatnih helikoptera. Svi

helikopteri će biti sklopljeni u Španjolskoj, odnosno isporučit će ih španjolski dio koncerna Eurocopter, Eurocopter España. Prvi produkcijski primjerci EC135 proizvedeni su tijekom 1994., i od tada je više od 600 helikoptera tog tipa u raznim podinačicama (P1, P2, T1, T2, P2+, EC635) našlo svoju primjenu u vojnim i policijskim postrojbama, gdje su se više nego uspješno potvrdili u zadaćama koje predstoje španjolskom UME-u.

Pogonsku skupinu na EC135, ovisno o narudžbi, mogu činiti dva motora Turbomeca Arrius 2B odnosno dva motora Pratt & Whitney Canada

PW206B turboshafts, svaki jakosti 435 kW. Duljina helikoptera je 12,16 m, visina 3,62, a težina praznog helikoptera 1465 kg. Maksimalna težina na polijetanju iznosi 2835, pri čemu korisni teret može težiti 920 kg. Maksimalna brzina koju može postići iznosi 259 km/h, uz maksimalni dolet od 595 km.

I. SKENDEROVIĆ

Termovizori za oružne stanice

AMERIČKA podružnica britanske tvrtke BAE Systems sklopila je ugovor vrijedan 60 milijuna američkih dolara o opremanju daljinski upravljanih oružnih stanica CROWS (Common Remotely Operated Weapon Station). Oružne stanice CROWS namijenjene su postavljanju na laka oklopna vozila Humvee i razna vozila kategorije MRAP. Stanice će proizvesti i krajnjem korisniku, američkoj kopnenoj vojsci (US Army), dostaviti tvrtka Kongsberg Defense & Aerospace AS.

Oružne stanice CROWS opremit će se termovizijskom kamerom TIM1500 s nehladenim slikovnim senzorom. Kamera će vojnicima koji

rabe CROWS omogućiti detektiranje i identificiranje ciljeva iz sigurne oklopljene unutrašnjosti vozila. Kako je riječ o termalnoj kameri, noć ili loši vremenski uvjeti nisu za preka obavljanju zadaća.

TIM1500 je nehladena termalna kamera. Manja je i ima niže energetske zahtjeve od hlađenih termalnih kamera kod kojih se slikovni senzor mora hladiti kako bi se postigla odgovarajuća termalna osjetljivost. Ugovor o isporuci kamera TIM1500 mogao bi se dodatno povećati na 200 milijuna dolara jer i druga oružna stanica koju nudi Kongsberg, Protector, također treba naprednu i malu termalnu kameru

kako bi se podigla operativna učinkovitost. Spomenimo samo da je Kongsberg dosad proizveo i dostavio korisnicima više od 1800 stanica Protector.

M. PETROVIĆ

Kaman K-MAX

Sustav upravljanja KinneForce razvio je Lockheed Martin, i uspješno je integriran na K-MAX, kojim se upravlja preko lakog prijenosnog tablet računala. Samo upravljanje letom i transportnim funkcijama može se obavljati na klasičan način preko upravljačke palice uz tablet računalo,

ali se isto tako određeni manevri helikoptera mogu zadavati glasovnim zapovijedima, koje se također preko datalinka šalju do helikoptera. Tijekom prezentacije prikazana je mogućnost transporta tereta do 1400 kg, iako je K-MAX sposoban maksimalno ponijeti do 2700 kg korisnog tereta, što je više od njegove težine. Jedan od razloga zbog kojega Američka vojska i Marinski korpus razmatraju nabavu ovakvog tipa helikoptera jest želja da se srednji transportni helikopteri CH-47 Chinook i UH-60 Black Hawk rasterete od zadaća prijevoza vojnog materijala, odnosno da se oni usmjere isključivo na prijevoz ljudstva, što se posebice odnosi na željeni način takve njihove uporabe u

Afganistanu i Iraku. Laki jednomotorni helikopter K-MAX (također ima i naziv K-1200) vrlo je zanimljivog dizajna, bez repnog rotora, dok su na glavčini smještene dva (poznati kao Intermeshing ili Flettner) rotora, koji se vrte u obrnutim smjerovima, zbog čega helikopter nazivaju i Synchropter. U funkcionalnom smislu, dizajn K-MAX-a uvelike se temelji na dizajnu helikoptera Flattner FI 282 Kolibri, koji je tijekom II. svjetskog rata razvio njemački inženjer Anton Flattner, koji se nakon rata i pridružio tvrtki Kaman. Sam K-MAX teži 2334 kg, dugačak je 15,8 m, dok visina iznosi 4,14 m. Maksimalna brzina koju može K-MAX postići jest 185 km/h, za što je zaslužan jedan turbopratilni motor Honeywell T53-17A-1 jakosti 1007 kW. Prvi primjerak tog helikoptera završen je tijekom 1992., dok je tijekom 1994. okončan postupak njegovog certificiranja. Dosad je ukupno proizvedeno 38 helikoptera, koji se s uspjehom rabe za različite zadaće transporta i protupožarne borbe, pri čemu su ukupno ostvarili više od 225 000 sati nalleta.

I. SKENDEROVIĆ

AMERIČKE tvrtke Lockheed Martin i Kaman Aerospace Corporation tijekom proljeća održale su visokim dužnosnicima Američke vojske i Marinskog korpusa prezentaciju besposadne inačice lakog helikoptera K-MAX. Tijekom 45-minutne prezentacije nastojalo se prikazati sposobnost tog inače jednomotornog helikoptera s jednočlanom posadom za obavljanje zadaća transporta različitog vojnog materijala, uz upravljanje operatera iz zemaljske postaje. Također, prezentirane su tzv. swing role mogućnosti helikoptera, što znači da tijekom jednog leta može obavljati više različitih transportnih zadaća, odnosno da mu se tijekom leta mogu mijenjati različiti zadani parametri leta i zadaća.

Novi mobilni kemijski detektor

TVRTKA GE Security, dio konglomerata GE, predstavila je StreetLab Mobile, novi napredni ručni detektor nepoznatih supstancija. Riječ je o uređaju koji metodom spektroskopije detektira kemijske supstancije. Tvrtka radi na proširenju mogućnosti pa bi uskoro trebao biti dostupan i uređaj s mogućnošću detektiranja i bioloških supstancija. Tada bi StreetLab postao kombinirani biološko-kemijski detektor.

StreetLab Mobile je ručni uređaj, jednostavan za uporabu, koji je sposoban pouzdano detektirati široki spektar kemijskih, a uskoro i bioloških, supstancija u tekućem, praškastom ili krutom obliku. Posebna

metoda spektroskopije upotrebljava vrlo malenu količinu supstancije za analizu, a rezultate pokazuje u lako razumljivom obliku. Uređaj je namijenjen pripadnicima interventnih službi koji prvi dolaze na mjesto incidenta i trebaju brzu i kvalitetnu informaciju ima li u okolini opasnih supstancija.

Tvrtka je pri razvoju StreetLaba osobitu pozornost posvetila pripadnicima interventnih službi te se vodila njihovim naputcima kako bi stvorila što bolji proizvod koji će im omogućiti da učinkovito zaštite svoje zajednice u slučaju incidenata. A

zahtjev s terena bio je jednostavan: trebamo praktičan, brz i precizan detektor za brzo djelovanje u području incidenta.

StreetLab može identificirati više od 1000 potencijalno opasnih supstancija, uključujući toksične industrijske supstancije kao što su formaldehid, tekući i kruti eksplozivi te kemijske komponente standardnih eksploziva. Može detektirati i supstancije poput krezola i benzena koji mogu ugroziti zdravlje nakon dužeg izlaganja.

M. PETROVIĆ

Austalov projekt brzog patrolca za Trinidad i Tobago

BRODOGRAĐEVNI specijalist za aluminijske brodove Austal nedavno je objavio projektnu specifikaciju za šest brzih aluminijskih patrolnih brodova, koji će se graditi za potrebe obalne straže karipske otočne države Trinidad i Tobago. Bit će pokretani s dva 16-cilindarska MTU 2000 dizel-motora serije M92 i Kamewa vodomlaznim propulzorima. Osnova obilježja trupa novih brodova jesu duljina 30 m, širina 6,4 m te gaz 1,5 m, a uz navedeni propulzijski sustav maksimalna brzina bi trebala biti veća od 40 čv dok bi do-

plov uz brzinu od 10 čv iznosio više od 1000 nm. Svaki brod bit će naoružan s tri strojnice opće namjene i jednim topom kalibra 20 mm, a posada se sastoji od 12 osoba.

Austal je također potpisao dodatne ugovore za redovita, ali i neplanirana tehnička održavanja brodova te remont, kao i za obuku posade, koji će stupiti na snagu u trenutku primopredaje brodova. Procjenjuje se da su dodatni ugovori za održavanje vrijedni oko 12,4 milijuna dolara. Tijekom gradnje osiguran je program obuke koji uključuje upozna-

vanje s operativnošću broda, obuku glavnog strojovođe i obuku osoblja kopnenih službi koje će održavati brodove. Trinidad i Tobago je odabrao tvrtku Austal za gradnju šest brzih aluminijskih patrolnih brodova između krajnja tri ponuđača od šest početnih, a ukupna vrijednost ugovora za gradnju i dostavu brodova, iznosi oko 49,6 milijuna dolara. Prema izjavi ministra nacionalne sigurnosti Trinidada i Tobaga, financiranje ovoga projekta ponajprije prate nacionalne banke Australije i Novog Zelanda, australska izvozna kreditna agencija i Korporacija za izvozno financiranje i osiguranje. Glavna namjena novih patrolnih brodova bit će održavanje maritimne sigurnosti, osiguravanje državne obalne linije i borba protiv krijumčarenja opojnih sredstava.

U međuvremenu, britanska tvrtka VT Shipbuilding započela je gradnju triju odobalnih patrolnih brodova duljine 90,5 m, također namijenjenih za obalnu stražu Trinidada i Tobaga. Dostava tih patrolnih brodova očekuje se do 2010., do kada bi trebale biti isporučene i šest manjih aluminijskih patrolaca.

M. PTIĆ GRŽELJ

Porinuće španjolskog BPE broda

ŠPANJOLSKI desantni brod za prijevoz helikoptera, Buque de Proyeccion Estrategica (BPE), poznatiji pod međunarodnim imenom Strategic Projection Ship (SPS), porinut je sredinom ožujka ove godine na svečanoj ceremoniji u španjolskom brodogradilištu Ferrol tvrtke Navantia. Brod nosi ime španjolskog kralja, Juana Carlosa I., te je svojim obilježjima trupa, duljine 230 m i istisnine 23 000 t, najveći ratni brod ikada sagrađen za potrebe španjolske ratne mornarice. Glavna odlika je velika otvorena letna paluba, na čijem je lijevom pramčanom boku smještena uzletna rampa a na krmenom je dijelu smješten dok, pa je direktno vidljiva primarna namjena broda, a to je potpora desantnim vojnim intervencijama i helikopterski prijevoz. Uz navedeno, nezaobilazna je zadaća broda nadzor mora pomoću ukrcanih zrakoplovnih jedinica. Polaganje kobilice za desantni brod Juan Carlos I. obilježeno je u srpnju 2006. na navozu matičnog brodogradilišta Ferrol, dok su rado vi na sekcijama i blokovima kon-

strukcije trupa podijeljeni između Navantijinih brodogradilišta Ferrol i Fene. Dijelovi izrađeni u Feneu dopremali su se baržom i sklapali direktno na navozu. Prema navodima tvrtke Navantia, desantni brod je u trenutku porinuća bio 75% opremljen, što označava iznimnu vrijednost te kraći boravak uz opremnu obalu za daljnja opremanja, a u skladu s tim su planirane i prve pokusne plovidbe za sredinu godine. Dostava broda je predviđena prema rokovima u prvom kvartalu 2009.

Projektom BPE broda omogućen je smještaj vojne postrojbe do 1200 vojnika. Brod ima dvije unutarnje teretne palube: jedna je tzv. zdenac, dimenzija 69,3 m x 18,6 m, namijenjena smještaju četiriju LCM-1E desantnih plovila, dok je druga tzv. skladišna paluba, namijenjena smještaju vozila i plovila velike težine. Također, desantni brod posjeduje hangar i gornje skladište za smještaj zrakoplovnih jedinica i lakih vozila. Letna paluba je dimenzionirana za prihvata šest helikoptera tipa NH90 ili četiri CH-47 Chinook helikoptera.

Navantijin odjel Faba Systems u suradnji s tvrtkom Lockheed Martin odgovara za razvoj i integraciju Combat Management Systema, dok je tvrtki Rohde i Schwarz dodijeljeno integriranje komunikacijskih paketa. Uz navedene, španjolska tvrtka za vojnu elektroniku Indra osigurava je ključne elemente opreme za BPE kao što su motrilački radar za otkrivanje ciljeva na moru i u zraku te preostale radarske sustave, kao i informacijski sustav za zapovijedanje i nadzor desantnim operacijama.

M. PTIĆ GRŽELJ

Mađarski Gripeni prošli vatreno krštenje

KRAJEM lipnja, Gripeni mađarskog ratnog zrakoplovstva preletjeli su u Švedsku, gdje su na vojnom poligonu Vidsel na sjeveru Švedske obavili seriju testiranja oružnog sustava Sidewinder, koji u Švedskoj nazivaju i Robot 74. Riječ je o šest

aviona JAS 39C Gripen iz sastava 1. lovačke eskadrile Pume, koja je dio 59. taktičkog lovačkog puka, smještene u mađarskoj zrakoplovnoj bazi Kecskemet. Tijekom tih lipanjskih testiranja ma-

đarski su Gripeni prvi put obavili gađanje vučenih meta u zraku projektilima zrak-zrak AIM-9 Sidewinder. Na gađanja su izlazila po dva mađarska Gripena u paru, naoružana s po dva Sidewindera, i sva su gađanja obavljena s velikim uspjehom i bez ikakvih poteškoća. Time su potvrđene izvrsne tehničke odlike tog oružnog sustava i njegove integracije na Gripen, ali isto tako i izvrsna obučanost mađarskih pilota.

To je vrlo važan uspjeh za mađarsko ratno zrakoplovstvo u uvođenju u punu operativnu uporabu novog tipa borbenog aviona. Posebice se to odnosi na skoro povlačenje iz operativne uporabe borbenih aviona MiG-29, koji su dosad bili glavni oslonac mađarskog QRA-a (Quick Reaction Alert). Mađarska je nabavom novih aviona, čija je isporuka okončana tijekom prosinca 2007., postala treći europski operater tog tipa aviona, odnosno druga zemlja članica NATO saveza koja je nabavila Gripene.

I. SKENDEROVIĆ

Lako streljačko oružje za specijalne snage

Zbog posebnog načina djelovanja i specifičnih zahtjeva uporabe svog oružja specijalne snage su spremne "probijati led" u korištenju novim streljačkim oružjem

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Specijalne postrojbe više nisu povlastica tehnički najnaprednijih vojski zapadne Europe i Sjedinjenih Američkih Država. Danas svaka vojska ima barem jednu specijalnu postrojbu, pa makar na razini satnije ili samo voda. Ono što razlikuje specijalce od ostatka "obične" vojske nije samo njihova posebna obuka već i specijalna oprema prilagođena posebnim uvjetima djelovanja. Zbog toga povećanje brojnosti specijalnih snaga znači i povećanje potražnje za specijalnom opremom, na veliko zadovoljstvo njezinih proizvođača. Doduše, sve veći broj država trudi se samostalno pokrenuti proizvodnju takve opreme, djelomično kako bi zadovoljile vlastite potrebe, a djelomično kako bi zaradile na njezinom izvozu. Tako je, unutar Golden

Groupa, Singapore Technologies Kinetics (zajedno s BAE Systems i Denelom) razvio samovozni minobacački sustav Agrab, te 48 primjeraka prodao Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Na području specijalnih snaga i dalje dominiraju američke oružane snage, i to po svim kriterijima: brojnosti, opremljenosti i proračunskim izdvajanjima. Naravno, njihove su snage i "najzaposlenije", počevši od Iraka i Afganistana, pa preko raznih država Azije, Afrike i Južne Amerike, gdje sudjeluju kao instruktori ili u tajnim operacijama. Raspad Sovjetskog Saveza utjecao je i na specijalne snage. One se danas ponajprije rabe za borbu protiv terorističkih skupina i organiziranog kriminala. Nove zadaće donijele su i promjenu u opremanju, koja uz klasično lako

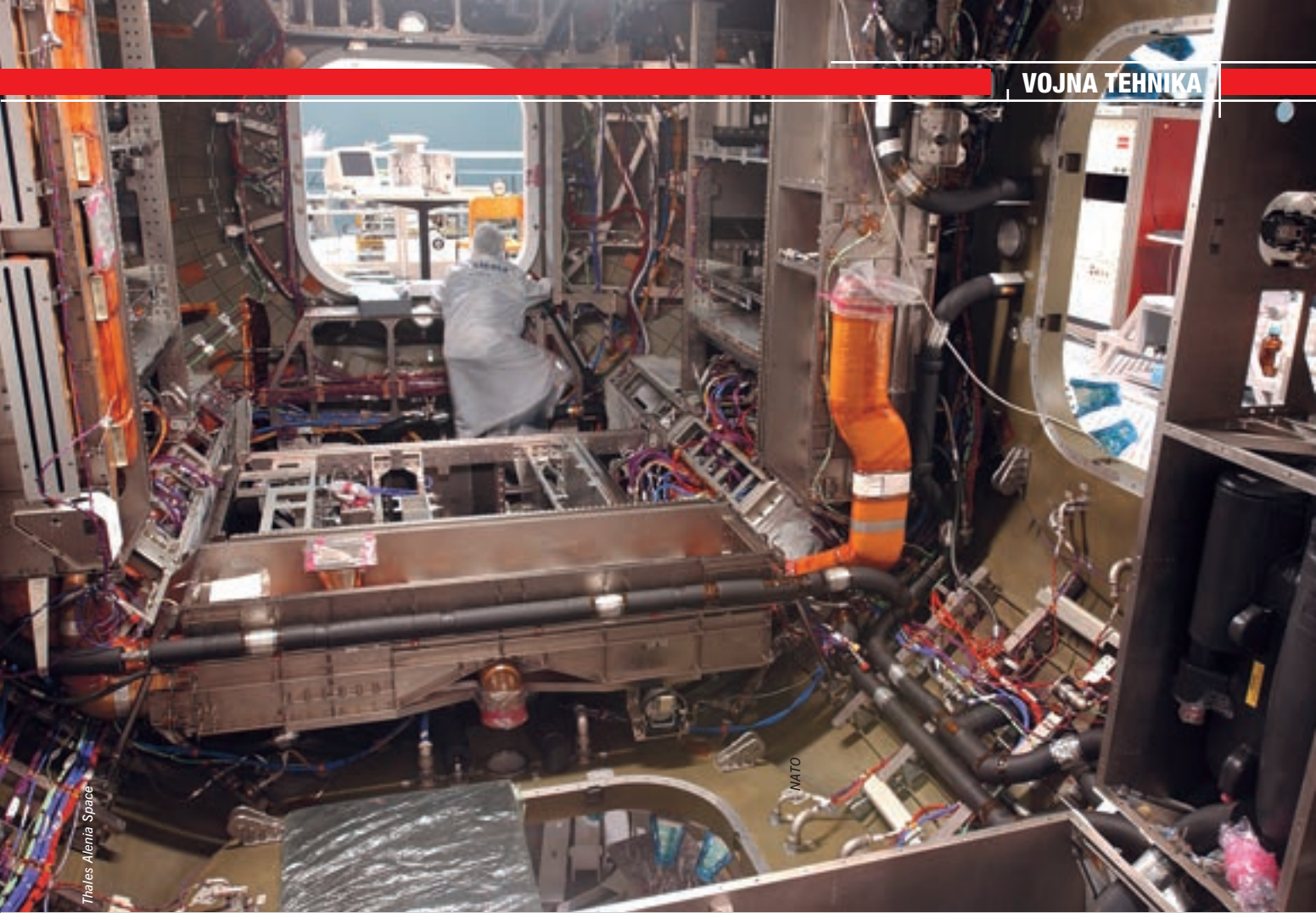
naoružanje sad obuhvaća i samovozne minobacače, pa čak i samovozne haubice.

U prosincu 2007. američko zapovjedništvo specijalnih snaga (US Special Operations COMmnd - SOCOM) dovršilo je evaluaciju automatske puške FN Herstal Special Operations Forces Combat Assault Rifle (Scar) u kalibru 5,56 i 7,62 mm, te podcijevnog bacača granata Enhanced Grenade Launcher Module (EGLM) kalibra 40 mm. Scar je trenutno jedna od najnaprednijih automatskih pušaka na tržištu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

USAF

Talijanska obrambena industrija

Talijanska obrambena industrija prebacuje interes sa zadovoljavanja potreba domaćeg tržišta prema sudjelovanju na međunarodnom tržištu oružja i vojne opreme

— Pripremio Igor SKENDEROVIĆ —

Ojačana brojnim izvoznim uspjesima zadnjih godina, talijanska se obrambena industrija ipak još pretežno sastoji od tvrtki u državnom vlasništvu, a proces njihove privatizacije napreduje sporo.

Dok su dionice vodeće obrambene tvrtke Finmeccanica na burzi već nekoliko godina, dotle je Fincantieri, nacionalno brodogradilište, još u javnom vlasništvu. Istini za volju, koraci prema privatizaciji Fincantierija traju još od sredine 2007.

Analitičari procjenjuju da nedavna promjena vlade u Italiji, nakon parlamentarnih izbora u travnju, neće dramatično promijeniti taj smjer jer sve velike i važne političke stranke i grupacije podupiru privatizaciju.

Jedino može doći do određene promjene u ritmu privatizacije, ali opći put je već zacrtan prije te se ne bi trebao bitno promijeniti.

Ono što bi se moglo promijeniti je su troškovi za obranu. Oni su se dosad držali dosta nisko, uz povremena daljnja rezanja, što je prouzročilo probleme u odvijanju nekih programa. Stalan pad izdvajanja za obranu natjerao je mnoge tvrtke da se okrenu izvozu i jačanju suradnje sa stranim partnerima na različitim programima.

Tako je Finmeccanica počela širiti poslovanje na Sjevernu Ameriku te surađivati s francuskim tvrtkama DCNS i Thales na području mornaričkih sustava. Dolazak azijskih bro-

dograđevnih tvrtki u Europu već je natjerao europska brodogradilišta na jačanje uzajamnih veza, ne bi li se bolje pripremili i dočekali konkurenciju.

Financijski pokazatelji Finmeccanice za 2007. pokazuju solidne rezultate. Tvrtka je imala ukupni prihod od 13,43 milijarde eura, što je porast od 8% u odnosu na godinu prije. Zarada je iznosila malo više od jedne milijarde eura. Tvrtka predviđa nastavak dobrih poslovnih rezultata i iduće dvije godine jer je knjiga narudžbi solidno popunjena. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Posebnosti poljske Vojne policije u usporedbi s ostalim vojnim policijama na svijetu

Prve postrojbe poljske Vojne policije osnovane su početkom 19. stoljeća, kada su se vojnici borili za neovisnost domovine u sastavu napoleonskih snaga. U mnogim slučajevima, vojni policajci su pokazali svoju hrabrost i krvlju potvrdili nemjerljivu odanost svojoj zemlji

— Boguslaw PACEK —

Često se misli da je struktura većine vojnih policija u svijetu slična, ali to nije točno.

Većina nas poznaje nacionalne vojnopolicijske postrojbe u Francuskoj ili karabinjere u Italiji. Stotine tisuća njihovih vojnih policajaca poznati su po svojoj bogatoj povijesti i operacijama diljem svijeta. Turska i Španjolska također imaju slične oblike vojne policije.

Ostale zemlje imaju manje žandarmerije - vojne policije, dostatne za potrebe njihovih oružanih snaga. Svaka od njih ima vlastitu povijest, tradiciju i ulogu u sigurnosnom sustavu zemlje.

Neke od njih imaju ovlast postupiti prema civilima kao i prema vojnim osobama. Takav sustav postoji

u Španjolskoj, Francuskoj, Italiji, Portugalu, Nizozemskoj, Rumunjskoj i Turskoj. Velike postrojbe vojne policije u dijelu tih zemalja zadužene su za provedbu zakona nad civilima kao i nad vojnim osobama. U Parizu je, primjerice, izuzetno teško razlučiti policajca od žandara (obje postrojbe imaju gotovo identične ovlasti postupanja).

Podređenost vojne policije razlikuje se među državama. U većini njih, kao što je i logično, Vojna policija je podređena izravno ministru obrane (npr. u Francuskoj, Italiji, Nizozemskoj, Češkoj, Slovačkoj, Bugarskoj). Ipak, u zemljama poput Španjolske i Portugala, nadređeno tijelo je ministarstvo unutarnjih poslova. Također postoji i manji broj zemalja u kojima

je vojna policija relativno nisko u ustroju (Velika Britanija, Njemačka - u njihovim kopnenim snagama).

U mnogim zemljama, iako su direktno podređeni ministru obrane, postrojima vojne policije zapovijeda načelnik glavnog stožera.

Vojnopolicijske zadaće također se razlikuju od zemlje do zemlje. U većini njih, usredotočene su na održavanje reda, zakona i stege među vojnim osobama. Ipak, i tu ima iznimki, poput Bugarske u kojoj vojna policija obavlja i zadaće protuobavještajnog djelovanja. S druge strane, u Turskoj je žandarmerija glavna policijska snaga u zemlji. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Bespilotni bombarderi - fikcija ili stvarnost? (I. dio)

U zadnje dvije godine razvoj bespilotnih borbenih letjelica doživio je veliki napredak koji bi trebao, u sljedeće tri godine, dovesti do prvih letova namjenski projektiranih jurišnih bespilotnih letjelica. Ono što je ne tako davno bilo znanstvena fantastika, sada postaje stvarnost

— Pripremio Domagoj MIČIĆ —

Striktno gledano, jurišne bespilotne letjelice već su nekoliko godina u operativnoj uporabi. No, riječ je tek o prerađenim i prilagođenim velikim bespilotnim izvidničkim letjelicama naoružanima vođenim projektilima zrak-zemlja. Njihova je borbeno učinkovitost vrlo mala, brzina leta slaba, a dolet ograničen. Zbog toga se ne mogu smatrati pravim bespilotnim borbenim letjelicama (Unmanned Combat Aerial Vehicles - UCAV).

Ideja razvoja bespilotne borbene letjelice nije potpuno nova, već postoji nekoliko desetljeća. Zbog raznoraznih razloga, prije svega nedovoljno razvijenih tehnologija i otpora unutar ratnih zrakoplovstava, njihov je razvoj donedavno bio vrlo spor i ograničen. Tek su ubrzan razvoji kompozitnih materijala

(prije svega njihove obrade), tehnologija potrebnih za prijenos podataka u realnom vremenu bez obzira na udaljenosti te znatan napredak na području umjetne inteligencije omogućili ozbiljnije programe njihova razvoja. Tome je pripomogao i brzi razvoj malih, ali zato vrlo preciznih vođenih projektila zrak-zemlja, pogodnih za uporabu s vrlo malih letjelica. Unatoč tome, san o umreženim svijetlećim munjama i elipsama, koji je tako često toliko uvjerljivo prezentiran pomoću raznih računalnih programa, i dalje je ostajao nedostižan.

Potrebe specifičnog (često urbanog) djelovanja u Iraku, Afganistanu i Izraelu potaknule su ubrzani razvoj bespilotnih letjelica prilagođenih za otkrivanje i uništavanje

malih ciljeva (hunter-killeri). No, kako su razvijene na osnovi bespilotnih izvidničkih letjelica, njihova borbeno učinkovitost vrlo je ograničena. Unatoč tome, pokazale su se odlične u "prljavim" i opasnim zadacima, znatno bolje od klasičnih borbenih aviona s pilotom. Protivnici razvoja bespilotnih jurišnih letjelica tvrde da će one svojim nabavnim i operativnim troškovima znatno premašivati bespilotne izvidničko-borbene letjelice, naročito ako će rabiti tehnologije za smanjenje radarskog odraza. Ne spominju činjenicu da će ti "skupi" UCAV-i biti mnogo jeftiniji od "nevidljivih" borbenih aviona F-35 i (naročito) F-22. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Suvremeni brodski topovi

Ideja o ratnom brodu naoružanom isključivo raketnim sustavima definitivno je odbačena, te svi projekti novih ratnih brodova predviđaju njihovo opremanje s dva ili više topova, u različitim kalibrima

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Do prije dvadesetak godina brodski su topovi bili tek pomoćno oružje, uglavnom namijenjeno samoobrani brodova. Na oceanskim prostranstvima sukobi velikih mornarica ionako bi se odvijali na udaljenosti od stotinjak nautičkih milja, uz prevladavajuću uporabu borbenih aviona i protubrodskih vođenih projektila. U takvim uvjetima brodski bi se topovi uglavnom rabili u zadaćama protuzračne i proturaketne obrane. Iako su na ratne brodove i dalje ugrađivani topovi od 100 i više milimetara, njihova je borbena uloga bila sekundarna. Zbog toga njihov razvoj nije bio prioritet.

A onda su se, početkom zadnjeg desetljeća prošlog stoljeća, politički uvjeti stubokom promijenili, a ratni brodovi počeli ulaziti u priobalne vode. Prvi vjesnik velikih promjena

bio je rat za oslobođanje Kuvajta od iračke okupacije 1990. i 1991. godine. U priobalnim vodama brodski su topovi ponovno postali zanimljivi. Dijelom kao odlično oružje za samoobranu brodova od brzih i malenih plovila, a dijelom kao oružje za paljbenu potporu snagama na kopnu. U toj drugoj ulozi svoje su mjesto našli topovi velikog kalibra i samim tim velikog dometa i razorne moći. Odjednom su, donedavno zanemarivani, proizvođači brodskih topova ponovno dobili narudžbe, ne samo za isporuku postojećih modela već i za razvoj novih, daleko naprednijih i samim tim skupljih. U ulozi paljbene potpore snagama na kopnu velika većina ratnih mornarica država članica NATO saveza rabi topove kalibra pet inča (127 mm), iako je sve veći trend prelaska na šestinčne (155 mm) topove, koji

pružaju veći domet i veću paljbenu moć. U priobalnim vodama, naročito ako su pune otoka, znatno se povećava mogućnost brzih i iznenadnih udara protivničkih raketnih čamaca i drugih brzih plovila, te manjih borbenih zrakoplova. Za učinkovitu obranu od njih, topovi velikog kalibra pokazali su se pretromima. Idealno rješenje pronađeno je u topovima srednjeg kalibra, u pravilu 57 ili 76 mm. Ti se topovi mogu uspješno rabiti i u proturaketnoj obrani na srednjim i malim udaljenostima. Ideja o ratnom brodu naoružanom isključivo raketnim sustavima definitivno je odbačena, te svi projekti novih ratnih brodova predviđaju njihovo opremanje s dva ili više topova, u različitim kalibrima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Podmornice klase Amphitrite, Bellone, Dupuy de Lome, Joesell-Fulton, Diane i Armide

Neposredno pred izbijanje I. svjetskog rata, francuska ratna mornarica iskazala je potrebe za nekoliko novih klasa podmornica koje će moći odgovoriti posebnim zadaćama što su se od njih u ratnim operacijama očekivale

Igor SPICIJARIĆ

Prva u nizu tih, slobodno ih se može nazvati "ratnih" klasa, jer su većinom bile isporučivane mornarici tijekom ratnih godina od 1914. do 1918. godine ili neposredno po završetku rata, bila je klasa Amphitrite. Ona je izgrađena kao poboljšana modifikacija prethodne klase Clorinde, s tek neznatnim tehničkim izmjenama u odnosu na nju. Klasificirana je kao stražarsko-blokadna podmornica. Značajna je po tome što je to posljednja brojčano velika klasa izgrađena do kraja rata. Sagrađeno je ukupno osam podmornica, a dvije od njih, Q-95 Astree i Q-99 Amarante, odmah po porinuću otegljene su remorkerima u brodogradilište Normand Le Havre, gdje su otpočeli radovi na njihovoj modifikaciji u podmornice za polaganje mina. Zbog tih radova njihova je isporuka mornarici znatno kasnila pa su u službu ušle tek potkraj rata. Svih osam podmornica započeto je u razdoblju od 1911. do 1912., a porinute su u more od lipnja 1914. do travnja 1916.

Podmornice klase Amphitrite ak-

tivno su sudjelovale u operacijama francuske mornarice tijekom rata. Nisu zabilježile nijedan borbeni uspjeh, što je opće obilježje najvećeg dijela francuskih podmornica čija je operativna zona bilo Sredozemlje. Sve su preživjele rat osim podmornice Q-100. Nju je 17. lipnja 1917. potopila njemačka podmornica UC 22 na nekoliko milja od rta Bon (Tunis), kada se francuska podmornica morala zaustaviti i plutati na površini zbog hitnog popravka na jednom od dizel-motora.

Poslije klase Amphitrite, francuska podmorničarska brodogradnja sagrađila je još nekoliko klasa podmornica, ali su one bile producirane najviše u 2-3 primjerka te nekoliko pojedinačnih tipova podmornica. U daljnjem tekstu nastojat ćemo dati njihov sažeti pregled.

Podmornice klase Bellone konstruirao je inženjer Hutter, a često se u stručnoj literaturi mogu pronaći i pod nazivom klasa Gorgone. Klasificirane su kao velike stražarsko-blokadne podmornice. Serija tih podmornica sastojala se od tri plov-

ne jedinice. Povećanje protežnosti i deplasmana omogućilo je bolji i udobniji smještaj posade i mnogo racionalniji unutrašnji raspored uređaja i sustava. Na podmornice su bila ugrađena po dva dizelska motora francuske proizvodnje, koja su prema specifikacijama trebala razvijati po 900 KS i omogućavati podmornicu površinsku brzinu veću od 17 čvorova. No, motori su uspijevali razviti tek nešto više od 800 KS, pa je i stvarna površinska maksimalna brzina bila manja od deklarirane. Gradnja te klase podmornica započela je u prosincu 1912., a porinute su 1914. (Q-102), 1915. (Q-104) i 1917. (Q-103). Prve dvije su ušle u službu u listopadu 1916., a Q-103 Hermione nikada službeno nije primljena u flotu premda je i ona bila borbeno angažirana u Jadranskom moru s bazom u Brindisiju. Sve tri podmornice preživjele su rat i bile u službi francuske mornarice do 1935. godine, kada su otpisane. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Politički atentati (XIV)

John Fitzgerald Kennedy (1963.)

Predsjednik SAD-a John Fitzgerald Kennedy ubijen je u studenom 1963. godine u Dallasu. Atentat je imao dalekosežne posljedice na američku politiku i jedan je od najkontroverznijih događaja XX. stoljeća

— Hrvoje BARBERIĆ —

■ Automobil s Kennedyjem, suprugom Jacqueline te guvernerom Connallyjem nekoliko minuta prije atentata

John Fitzgerald Kennedy rođen je 1917. godine u mjestu Brookline u Massachusettsu, kao drugo od devetero djece istaknutoga međuratnog političara i osnivača dinastije Kennedy, Josepha Kennedyja. Školovao se na London School of Economics te na sveučilištima Princeton i Harvard. Tijekom II. svjetskog rata Kennedy služi kao zapovjednik torpednog čamca. Nakon rata određeno vrijeme bavi se novinarstvom, a 1946. ulazi u politiku te je izabran u Zastupnički dom Kongresa.

Politička karijera

Mladi Kennedy 1952. godine ulazi u američki Senat, a 1959. osvaja nominaciju Demokratske stranke za predsjedničke izbore. Na izborima 1960. godine pobjeđuje republikanca Richarda Nixona i postaje 35. predsjednik Sjedinjenih Američkih Država.

Kennedy je najmlađi dotad izabrani predsjednik i prvi američki predsjednik katolik. Za Kennedyjeva mandata u Bijeloj kući je na području vanjske politike dominirao kubanski problem, odnosno neuspjela invazija kubanskih izbjeglica u Zaljevu svinja te kubanska "raketska" kriza u listopadu 1962. godine, iz koje je izišao kao pobjednik uspjevši prisiliti Hruščova na povlačenje raketa s otoka. Kennedy je bio zagovornik detanta te je na njegovo zalaganje 1963. godine sklopljen sporazum o zabrani nuklearnih pokusa. Na području unutarnje politike, najvažniji uspjeh Kennedyjeve administracije bilo je osiguranje nastavka ekonomskog rasta američkog gospodarstva.

Kennedyjev navodni atentator, 24-godišnji Lee Harvey Oswald, rođen je 1939. godine u New Orleansu. Rano napušta školu te se pridružuje

Marinskom korpusu, a 1959. odlazi u Sovjetski Savez, odakle se 1962. godine vraća kao uvjereni marksist sa suprugom Ruskinjom. Njegovo političko uvjerenje i činjenica da je u vrijeme atentata bio zaposlen u zgradi knjižnice iz koje je pucano na Kennedyja, gdje je i viđen pola sata prije atentata, bile su glavne vodilje policiji i istražiteljima.

Krajem 1963. godine, Kennedy je nastojao osigurati izvore financiranja za predstojeću izbornu kampanju te je, prema rasporedu, trebao obići i saveznu državu Teksas. Dana 22. studenog 1963. Kennedy je stigao u glavni grad Teksasa, Dallas, gdje je u društvu supruge Jacqueline te guvernera Connallyja i njegovo

■ Na Kennedyjev je automobil sa šestog kata obližnje knjižnice otvorena puščana vatra te su od tri ispaljena metka dva pogodila Kennedyja, od kojih je jedan ranio i guvernera Connallyja

ve supruge u otvorenom automobilu prolazio ulicom grada mašući okupljenim građanima. Oko 12,30 sati po lokalnom vremenu, na Kennedyjev je automobil sa šestog kata obližnje knjižnice otvorena puščana vatra. Od tri ispaljena metka, dva su pogodila Kennedyja, od čega jedan u glavu, a jedan u vrat, dok je jedan metak koji je pogodio Kennedyja ranio i guvernera Connallyja. Kennedy je s teškim ozljedama prevezen u

■ Kennedyjev atentator Oswald (u sredini) trenutak prije nego će i sam biti ubijen, a njegov ubojica je Jack Ruby (u kadru desno)

bolnicu Parkland, gdje je oko 13 sati proglašen mrtvim.

Nekoliko sati poslije uhićen je Oswald i optužen za ubojstvo predsjednika. Oswald je ubio policajca koji ga je uočio na ulici te je i pri uhićenju pružao otpor. Pred policijskim je istražiteljima poricao Kennedyjevo ubojstvo tvrdeći da mu je namješteno. Početak suđenja, na kojemu bi pred američkom javnosti imao prilike dati širi iskaz nije dočekao. Naime, dva dana poslije, tijekom sprovođenja u policijsku stanicu, s dva hica ubio ga je vlasnik noćnog kluba Jack Ruby, navodno revoltiran atentatom na predsjednika.

Kennedyjevo ubojstvo teško je šokiralo američke građane i cijelom naraštaju Amerikanaca ozbiljno pokolebalo vjeru u američki politički sustav. Na čelu zemlje Kennedyja je do kraja mandata zamijenio potpredsjednik Lyndon Johnson, koji je poslije obavljao dužnost predsjednika SAD-a u još jednom mandatu. Atentat na Kennedyja imao je dalekosežne posljedice na američku politiku. Prema nekim povjesničarima, s Kennedyjem u Bijeloj kući nikada ne bi bilo došlo do dubljeg američkog upletanja u rat u Indokini.

Kontroverzije oko atentata

Vjerojatno nijedan događaj u novijoj američkoj i svjetskoj povijesti nije izazvao veće kontroverzije i po-

ju da je naručitelj bio tadašnji prvi čovjek FBI-a Edgar J. Hoover, a prema nekima su odgovorni američki Kubanci, Fidel Castro, talijanska mafija ili netko iz sovjetskog bloka. Vjerovanje u teorije urote dodatno je podgrijao igrani film Olive-
ra Stonea, JFK, te brojni dokumentarni filmovi snimljeni o događaju, no ne postoje čvrsti dokazi koji bi dokazali bilo koju od navedenih teorija.

Tzv. Warrenova komisija, osnovana radi utvrđivanja okolnosti atentata, u rujnu 1964. godine donijela je zaključak da je Oswald sam izveo atentat. Petnaest godina poslije, pak, druga kongresna komisija zaključila je da je mogao postojati još jedan strijelac koji je ispalio jedan od četiri hica te je dopuštala mo-

■ Vjerojatno nijedan događaj u novijoj američkoj i svjetskoj povijesti nije izazvao veće kontroverzije i pozornost od Kennedyjeva ubojstva, koje ni četiri i pol desetljeća poslije nisu prestale (trenutak atentata zabilježile su kamere)

zornost od Kennedyjeva ubojstva, koje ni četiri i pol desetljeća poslije nisu prestale. Za razliku od većine sličnih političkih atentata, Kennedyjeva smrt bila je dokumentirana bogatim video, audio i fotografskim dokazima. Nepoznanice oko motiva i eventualno postojanje šire urote, kao i okolnosti samog Oswaldova ubojstva, zbog kojega se njegova uloga u atentatu nikada neće moći sa sigurnošću utvrditi, otvorile su mogućnost za beskonačne špekulacije. Tako su neke teorije tvrdile čak da iza atentata stoji CIA, neki vjeru-

gućnost postojanja urote za ubojstvo predsjednika Kennedyja, što je u proturječju s ranijim nalazom Warrenove komisije.

Tridesetpeti predsjednik SAD-a John Fitzgerald Kennedy bio je ujedno i četvrti američki predsjednik (uz Lincolna, Garfielda i McKinleya) na kojega je uspješno izvršen atentat. Zla kob nije mimoišla ni Kennedyjevu obitelj, te je njegov brat i blizak suradnik Robert Bobby Kennedy pet godina poslije, na vrhuncu političke karijere, također ubijen u atentatu. ■

Elizabeth Rogers, Thomas M. Kostigen: *Zeleni priručnik - svaki dan za zdraviji planet*, Planetopija, Zagreb, 2008.

Jeste li se ikada pitali zašto je važno štedjeti vodu, reciklirati papir, gasiti svjetlo ili odvajati otpad? Mnogi od nas su dobri građani iz navike, ali shvaćamo li doista posljedice svog ponašanja, svojih navika i načina života? Razmišljamo li o povezanosti između onoga što radimo i posljedica svega toga?

Razvoj znanosti i tehnologije pridonio je znatnom poboljšanju kvalitete života, ali je istodobno uništio mnoge biljne i životinjske vrste. Milijuni ljudi umiru zbog nedostatka hrane i pitke vode, a većina tvrdi da smo "globalno zatoplili" Zemlju itd. Kako su posljedice sve vidljivije, ekologija postaje sve češćom temom razgovora svjetskih političara i običnih ljudi.

Knjigu "Zeleni priručnik" autori su zamislili kao polazište za svakoga tko želi postati prijatelj okoliša. Na izravan i razumljiv način prikazuje činjenice o otpadu koji stvaramo, zagađenju za koje smo odgovorni i resursima koje nemilice iskorištavamo. Donosi detaljne naputke kako malim, svakodnevnim koracima djelovati u korist okoliša i sebe samih uz minimalne promjene navika. "Zeleni priručnik" nudi odgovore na ova pitanja, kao i praktična i pristupačna rješenja primjenjiva u realnom svijetu naše svakodnevice.

Ovo nije još jedna teška knjiga koja nam govori što moramo i što ne smijemo, i čije je savjete teško provesti u praksi. "Zeleni priručnik" prilagođen je suvremenom čovjeku koji želi biti prijatelj okoliša, ali pritom i dalje uživati u prednostima modernog života.

Mirela MENGES

Provedimo odmor s Bogom

Zakoračili smo u ljetne mjesece. Svi pomalo osjećamo umor, zasićenost poslom i obvezama, i s nestrljenjem čekamo godišnji odmor. Baterije ljudskog organizma se prazne i svi gledamo kako ih upravo u ovim mjesecima napuniti. Zanimljivo. I misna čitanja kao da prate naš životni ritam pa nam zbog toga danas za razmišljanje nude Isusove riječi: "Dodite k meni, svi vi koji ste izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti". Moram priznati da, koliko više na leđima osjećam teret godina, toliko više doživljavam ove Isusove riječi. On kao da nas poziva da sada preko odmora dođemo k Njemu, na Njegov izvor, odmoriti se. Kao da nam želi reći: Ako ste tijekom radne godine ponekad zbog obveza zaboravili na mene, imate sada priliku nadoknaditi to. Idealna prilika za to upravo je godišnji odmor. To je odmak od radne sredine, od svega onoga što nas u našem poslu i životu opterećuje. Nadam se da vam nijedna osoba nije teret, ali ako vas slučajno netko ipak opterećuje, valja se odmoriti od takvih. Recimo, ako je netko usadio u sebe previše pesimističnih pogleda i njima želi opteretiti druge, dobro je malo odmoriti se od takvih; ako netko stalno čita crnu kroniku i ona mu je jedina tema razgovora, potrebno je malo udaljiti se od njega; ako netko zbog okolnosti u kojima živimo ne vidi ništa drugo nego tamu, dobro je izvan njegova kruga tražiti svjetlo; ako je nečiji rječnik obojen jedino negativnostima, psovka, lažima ili podvalama, dobro je odmoriti se i od njega.

Možda se zbog toga pitate kamo i s kim na godišnji odmor. Ne morate prihvatiti moj savjet, ali ja ću svakako biti slobodan iznijeti ga: provedite odmor s Bogom. Bog nikada ne umara. Nije dosadan, nije naporan, nije pesimist. Potražite ga u nekom svetištu u mjestima kroz koja ćete proći ili u kojima ćete boraviti; pokušajte ostvariti susret s Njim u nekoj kvalitetnoj knjizi duhovnog sadržaja; uspnite se k Njemu na neko brdašce na kojem je smješten ili oaberite svoj način. Bitno je da susret ne izostane. Njegov poziv vrijedi uvijek: "Dodite k meni, svi vi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti". Svi tvrdimo da nam je odmor potreban. To je točno i Bog to zna. Zato nas i poziva i čeka nas da dođemo i odmorimo se s Njim.

Žarko RELOTA

FILMOTEKA

Tjedan ruskog filma

- Zagrebačko kazalište mladih
- od 5. do 11. srpnja 2008.
- organizator: Motovun film festival

Ljeto u Hrvatskoj nudi i ove godine mnoštvo filmskih festivala - od Dubrovnika do Vukovara svatko može računati na djelić festivalskog ambijenta u svome kraju. Ovaj put odlučio sam pisati o jednoj potkategoriji festivala, odnosno motovunskoj uvertiri u Zagrebu. Ove godine motovunski festival svoje jubilarno, deseto izdanje spaja s velikom obljetnicom jedne od najvećih svjetskih kinematografija - stotim rođendanom prvog ruskog filma. Iako se festival u Motovunu održava tek krajem srpnja, obilježavanje desetog rođdana počinje u Zagrebu Tjednom ruskog filma u ZKM-u. Stoga riječ - dvije o ruskom filmu. Jedan moj prijatelj kaže: Rusi su uvijek Rusi. Ta tvrdnja, koja se, naravno, odnosi na film, znači da od Rusa možemo očekivati odlične drame, ali i akcijske filmove koji ne sliče pretjerano holivudskoj produkciji. Da vas podsjetim, i ja sam na ovim stranicama pisao o prošlogodišnjem pobjedniku Zagrebačkog filmskog festivala, *Izgnanstvu*, kao o najboljem filmu godine. Rusija, zemlja partner ovogodišnjeg Motovuna, u Zagrebu će biti predstavljena s 11 igranih filmova, od kojih nijedan nije prikazivan u hrvatskim kinima. Osim filmskih predstava u predvorju kazališta, bit će postavljena izložba 40 ruskih kinoplakata od 1908. do 1940., te 80 grafika slavnog ruskog redatelja Sergeja Ejzenštejna, odnosno njegovih nacrti kazališnih projekata te skica za filmove od 1917. do 1948. Za kraj, napomena da se ulaznice za Tjedan ruskog filma mogu već nabaviti, i to na blagajni ZeKaEma od 1. srpnja za 25 kuna, a u prodaji je i ograničeni broj kompleta ulaznica za sve projekcije, po cijeni od 100 kuna.

Leon RIZMAUL

4. srpnja 1807.

Rođen ujedinitelj Italije

Giuseppe Garibaldi, koji je rođen 4. srpnja 1807. u Nici, u mladosti je bio pomorac. Saznavši za revoluciju u Italiji 1848. na čelu je dobrovoljaca sudjelovao u borbama protiv Austrijanaca i u borbi protiv Papinske Države u Rimu. No, kako političke prilike nisu bile povoljne, raspustio je svoje ljude i sklonio se u inozemstvo. Godine 1859. izbio je sukob koji će ga učiniti povijesnom osobom. Politika pjemontskoga ministra Cavoura i kralja Viktora Emanuela II. spretno se koristila međunarodnim političkim prilikama za ujedinjenje Italije. Pobjedom kod Solferina oslobođen je talijanski sjever od austrijske vlasti, ali za rušenje burbonske vlasti na jugu nije u Torinu bilo odlučnosti. Tada na scenu stupa Garibaldi. Godine 1860. s opjevanih tisuću dobrovoljaca prešao je iz Genove na Siciliju i ušavši u Napulj oslobodio cijeli jug Italije. Tek poslije tih uspjeha kralj Viktor Emanuel II. odlučio je poduprijeti Garibaldija, ali samo radi lakšega proglašenja ujedinjenja s talijanskim jugom. Daljnjim gerilskim planovima za zauzimanje Papinske Države potpora je izostala. U ratu 1866. Garibaldi je predvodio svoje dobrovoljce i oslobodio južni Tirol, ali se opet morao povući. Zatim je pokušao prodrijeti u Rim, ali nije uspio. Zbog svih tih poku-

šaja ostao je upamćen kao najvažniji vojnik *risorgimenta* (talijanski preporod) - borbe za ujedinjenje Italije.

6. srpnja 1919.

Prvi let preko Atlantika

Cepelini su se u početku svojeg postojanja pokazali praktičnim prijevoznim sredstvom. Mogli su ponijeti velike terete i uspješno su se upotrebljavali za udobne i brze interkontinentalne letove. Prvu svjetsku zrakoplovno-prijevozničku tvrtku pod imenom DELAG utemeljio je 1909. njemački izumitelj Ferdinand von Zeppelin, a ta tvrtka je do I. svjetskog rata uspješno prevezla 40 tisuća putnika. Poslije rata, Nijemcima je odredbama Versajskog ugovora, među ostalim sankcijama, zabranjeno građenje novih cepelina. To je otvorilo prostor ostalim zemljama, Francuskoj, Velikoj Britaniji i SAD, koje su ubrzano počele razvijati svoje letjelice. Tako je 6. srpnja 1919. preko Atlantika prvi preletio britanski zračni brod R-34. Dogodilo se to punih osam godina prije povijesnog Lindbergova leta u zrakoplovu. Ipak, brojne nesreće i velik broj poginulih prisilili su Britance i Amerikance na napuštanje njihovih projekata. Eru zračnih lađa prekinula je katastrofa cepelina Hindenburg u New Yorku. Zrakoplovi, strojevi teži od zraka, zavlada su nebom.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.replikart.com

Ljubitelji militarije koje zanima samo vatreno naoružanje neće se usrećiti klikom na www.replikart.com. Riječ je o stranici prve hrvatske internet oružarnice, koja nudi replike povijesnog hladnog oružja od keltskih, rimskih i vikinških vremena, preko viteških europskih mačeva i renesansnih rapira, sve do vojnih sablji, iz XIX. stoljeća. Uz mačeve i sablje u ponudi su i bodeži, sjekire, buzdovani, helebarde, koplja, lukovi, samostreli, oklopi, nakit... Ponuda se temelji na relevantnim modelima iz prošlosti, koji su dio svakovakih kolekcionarskih i muzejskih zbirki. Čini se da na stranicama nema čega nema. Na petnaestak podstranica naići ćete na svakakva hladna oružja, pa čak i ona koja su proizvod mašte filmskih tvoraca *Gospodara prstenova* ili *Conana*. No, vlasnici stranice nisu samo militaristi, nude i replike minijatura, pribora za hranu i piće ili nakita. Bitno je da je i svaki proizvod popraćen odgovarajućim opisom o povijesti originala, ali i izradi ponuđene kopije. Ipak, da se ne biste zaigrali i poželjeli nekakvu helebardu kao osobno naoružanje, na replikart.comu napominju: "hladno oružje u našoj ponudi služi za scenske borbe, trening, dekoraciju i izlaganje". Kolekcionari i ljubitelji povijesti, ili možda neobičnih ukrasa: web-info ovaj put je posvećen samo vama, stranica www.replikart.com sigurno će vas zainteresirati!

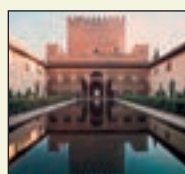
Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Vladar koji je sa suprugom Izabelom u XV. stoljeću ujedinio Španjolsku zvao se:

- A Ferdinand Aragonski
- B Sancho III.
- C Martin Aragonski

2. Alhambra, najpoznatija građevina iz doba arapske vladavine nad Iberskim poluotokom nalazi se u:

- A Barceloni
- B Gijonu
- C Granadi

3. Godine 1808. Španjolci su se borili za neovisnost od:

- A Engleza
- B Francuza
- C Portugalaca

4. Španjolski građanski rat počeo je:

- A 1932. godine
- B 1934. godine
- C 1936. godine

5. Sadašnji španjolski kralj Juan Carlos I. na prijestolje je stupio:

- A 1969. godine
- B 1975. godine
- C 1980. godine

Pristajanje: 1a 2b 3c 4d 5e

WAFFENTECHNIK
BORKOTT & EICKHORN

BORBENI NOŽEVI

SOLINGEN | NJEMACKA

B2K
BAYONET
1096-12-1007

ABCK
AIR BORNE COMBAT KNIFE

SARD
SARIN AND RIFLE KNIFE

MB 21
BAYONET

DAGGER
COMBAT KNIFE

WAFFENTECHNIK
BORKOTT & EICKHORN
SOLINGEN | NJEMACKA

KM2K
COMBAT KNIFE
1096-12-355-6742